

Έργο Erasmus+ Στρατηγικές συμπράξεις επιμόρφωσης ενηλίκων

Eco-management: «Γνώσεις του χθες τεχνογνωσία του αύριο»

Συστηματοποίηση των καταρτίσεων/δράσεων

Προδιαγραφές για τη μετάδοση των γνώσεων και των παλαιών παραγωγικών
τεχνικών από γενιά σε γενιά
2017-1-FR01-KA204-037222

www.ecomanagement.eu

www.facebook.com/ecomanagement.eu

Το έργο υλοποιήθηκε με τη στήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για το περιεχόμενο του κειμένου την ευθύνη φέρει αποκλειστικά ο συντάκτης του, και δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να θεωρηθεί ότι αντικατοπτρίζει τη θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εταίροι του έργου

Γαλλία

Alpes de Lumière

Mr. Olivier Hebreard

Courriel : o.hebreard@adl-asso.org

www.alpes-de-lumiere.org

Γαλλία

Communaute de communes de la haute vallee de la Gravona

Mr. Jean-Dominique Auffray

Courriel: jd.auffray@celavu-prunelli.fr

Σλοβακία

EuroKoncept 21

Mme Jana Lednická

Courriel : rri@slovanet.sk

www.eurokoncept21.sk

Σκωτία

Gatehouse Development Initiative

David Steel

Courriel : dandasteel@aol.com

www.gatehouse-of-fleet.co.uk

Ισπανία

Red2Red Consultores, S.L.

Mme Chiara Assirelli Pandolfi

Courriel: cap@red2red.net

www.red2red.net

Ελλάδα

Περιφερειακή Ένωση Δήμων Ηπείρου

Κος Νικόλαος Δέσκας

Courriel: ecomangement@pedepirus.gr/ epag68@otenet.gr

www.pedepirus.gr

Περιεχόμενα

1. Το πλαίσιο	4
2. Το κοινό στόχος	5
3. Οι στόχοι	6
4. Μεθοδολογία της μεταβίβασης της γνώσης μεταξύ των γενεών	7
4.1 Δημιουργία της τοπικής επιτροπής ειδικών	7
4.2. Δημιουργία της ομάδας των νέων	8
4.3. Εντοπισμός των αναγκών της περιοχής	8
4.3.1. Δημιουργία της μικρής ομάδας συζήτησης	10
4.3.2. Μέθοδοι εντοπισμού των αναγκών	10
4.3.2.1. Brainstorming	10
4.3.2.2. Αυτοαξιολόγηση	11
4.3.3. Πίνακας	12
4.4. Εντοπισμός των κατεχόντων τις γνώσεις και τις παλιές τεχνικές	20
4.5. Επιλογή του υπόβαθρου κατάρτισης/δράσης	21
5. Κύριες παιδαγωγικές μέθοδοι μεταβίβασης της γνώσης από γενιά σε γενιά	21
5.1. Ημερίδα ευαισθητοποίησης	21
5.2. Σαββατοκύριακο του ενεργού πολίτη	22
5.3. Εκπαίδευση στο εργοτάξιο	25
5.4. Άλλες μέθοδοι	29
6. Τρόπος παρέμβασης των κατεχόντων τη γνώση	29
7. Κινητοποίηση των πολιτών	32
8. Μέθοδοι και εργαλεία ανάπτυξης των άτυπων δεξιοτήτων	34
9. Εργαλεία για την υλοποίηση των δράσεων κατάρτισης	36

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

1. Το πλαίσιο

Το έργο «Eco-management: γνώσεις του χθες, τεχνογνωσία του αύριο» συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Erasmus+, στρατηγικές συμπράξεις της εκπαίδευσης ενηλίκων. Ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της εξεύρεσης όσο το δυνατόν περισσότερων μέσων για την κατανόηση των διακυβευμάτων που συνδέονται με τους τρόπους διαχείρισης μιας περιοχής όπως αυτοί εφαρμόστηκαν από τις προηγούμενες γενιές και για να εξασφαλιστεί η καταγραφή τους και η μετάδοσή τους στις επόμενες γενιές.

Υπάρχουν πρωτοβουλίες των πολιτών ως προς τη διαχείριση του τόπου και τη μεταβίβαση των γνώσεων από γενιά σε γενιά στην Ευρώπη, αλλά είναι μεμονωμένες και δεν έχουν τις αναμενόμενες επιπτώσεις. Το παρόν έργο στοχεύει στην κατάρτιση αυτών των πολιτών προκειμένου να γίνουν οικο-διαχειριστές με συλλογικό τρόπο, ώστε να γίνουν απαραίτητοι συνεργάτες των τοπικών αρχών στις επεμβάσεις της διαχείρισης του τόπου. Πράγματι οι τοπικές αρχές δεν μπορούν πλέον από μόνες τους να εξασφαλίσουν το κόστος της συντήρησης αυτών των χώρων που συχνά εγκαταλείπονται και γίνονται παράγοντες κινδύνων για τα άτομα που συχνάζουν εκεί. Η τοπική διαχείριση οργανωμένη από τους πολίτες με την ευθύνη των τοπικών εκλεγμένων και διευρυμένη με τη συμμετοχή παραγόντων της κοινωνίας των πολιτών, επιχειρήσεων, συλλόγων και πολιτών θα αποτελέσει έτσι παράγοντα κοινωνικής ένταξης και σεβασμού προς το περιβάλλον.

Το έργο διευκολύνει τις συνέργειες μεταξύ των τομέων της εκπαίδευσης των ενηλίκων και της νεολαίας, κυρίως με την δημιουργία ευκαιριών εκμάθησης και ανάπτυξης δεξιοτήτων. Πράγματι το σύνολο των πολιτών πρόκειται να κινητοποιηθεί: ομάδες «παλιών» τεχνιτών, κινητοποίηση νέων πολιτών προκειμένου να επανακτήσουν τον τόπο που μεγάλωσαν και παράλληλα να έρθουν σε γνωριμία με τη διεθνή αλληλεγγύη και την ευρωπαϊκή κοινωνία των πολιτών και τελικά γίνουν μεσολαβητές για το σύνολο των πολιτών. Το έργο εξετάζει συγχρόνως τις συμπεριφορές, τις επιλογές ως πολιτών αλλά και τις επιπτώσεις αυτών των επιλογών για τον υπόλοιπο κόσμο. Είναι μία πρωτοβουλία που βοηθά τη μετάδοση από το τοπικό στο συνολικό, την κατανόηση αλλά και τη συμμετοχή στη δράση.

Το έργο «Eco-management: γνώσεις του χθες, τεχνογνωσία του αύριο» είναι μια ευκαιρία για:

- Διευκόλυνση των ανταλλαγών ανάμεσα στις γενιές και κυρίως σε ευρωπαϊκό επίπεδο
- Την ανάπτυξη μιας ισχυρής συνεργασίας πολιτών/τοπικών φορέων στις διάφορες ευρωπαϊκές χώρες που συμμετέχουν
- Επίκληση των αναγνωρισμένων τεχνικών που προωθούν τη συμμετοχή ρόλων, όπως είναι η συμμετοχική παρατήρηση, η έννοια του σχεδιασμού κ.λπ.
- Ενθάρρυνση της βιώσιμης ανάπτυξης των ευρωπαϊκών περιοχών με την αναγνώριση των πλεονεκτημάτων τους (περιβάλλον, οικονομικές ευκαιρίες για νέα επαγγέλματα, ενδιαφέροντα, δεξιότητες για απασχόληση.....)
- Εξασφάλιση μιας διάρκειας της δράσης με πολλαπλασιαστικές ενέργειες.

2. Το κοινό-στόχος

Το έργο απευθύνεται σε πολλούς τύπους κοινού-στόχου:

- A) **Τα εμπλεκόμενα μέρη:** Περιλαμβάνουν τους εκλεγμένους, τους αρμόδιους οργανισμούς για την απασχόληση, την ένταξη, την κατάρτιση, τοπικούς φορείς της βιώσιμης ανάπτυξης. Θα αποτελέσουν μια τοπική επιτροπή ειδικών (4-6 άτομα) της οποίας ο ρόλος θα είναι ο καθορισμός της ή των περιοχών του πειραματισμού, σε σχέση και με πρωτοβουλίες που έχουν ήδη εφαρμοστεί ή πρόκειται να εφαρμοστούν, και ο εντοπισμός των ατόμων-πηγών πληροφοριών τα οποία κατέχουν γνώσεις και τέχνες και είναι παρόντα στην περιοχή (Υπηρεσίες για την Απασχόληση, Σχολείο Δεύτερης ευκαιρίας...).
- Θα συνεδριάζουν με τη μορφή μιας τοπικής επιτροπής ειδικών, των οποίων ο ρόλος θα είναι να καθορίσουν την ή τις περιοχές της παρέμβασης, σε συνδυασμό με πρωτοβουλίες που έχουν ήδη εφαρμοστεί ή σχεδιάζονται και να εντοπίσει τα άτομα-πηγές πληροφόρησης, που κατέχουν τις γνώσεις και τις τεχνικές και είναι παρόντα στην περιοχή.
- B) **Οι παλιοί τεχνίτες:** Είναι οι κατέχοντες τις γνώσεις, παρόντες στις διάφορες περιοχές του εταιρικού σχήματος. Αυτοί θα διαθέσουν τις γνώσεις τους προς τους νέους:
- Ευαισθητοποίηση ως προς τις βασικές τεχνικές της κατασκευής (ξερολιθιά, ξύλο, ασβέστης, κονίαμα...)
 - Τεχνικές συντήρησης του φυσικού χώρου: έννοιες που συνδέονται με το περιβάλλον (νερό, βιοποικιλότητα, χλωρίδα), τεχνικές προσέγγισης (αποψίλωση, κλάδεμα, συντήρηση της χλωρίδας.....)
- Γ) **Οι νέοι:** Κατά προτίμηση ηλικίας 18-25 ετών (όχι όμως αποκλειστικά), με δυσκολίες κοινωνικής και/ή οικονομικής ένταξης γι' αυτούς χρειάζεται να (ανά) δημιουργηθεί μια διάσταση ταυτότητας σε σχέση με τον τόπο τους, να διευκολυνθεί η ένταξη και η κοινωνική συνοχή τους αλλά επίσης να αναδειχθούν τα ενδιαφέροντα τους και οι επιθυμίες τους. Οι νέοι θα συμμετάσχουν κυρίως σε:
- καταγραφή των καλών πρακτικών όπως προβλέπεται στους στόχους,
 - καταγραφή των ατόμων-πηγών πληροφόρησης που κατέχουν γνώσεις και τεχνικές,
 - υλοποίηση των συζητήσεων/συνεντεύξεων με τα άτομα-πηγές πληροφοριών.
- Δ) **Το πλατύ κοινό:** Οι συλλογικοί φορείς των οικο-διαχειριστών ευρωπαϊών πολιτών, που θα γίνουν απαραίτητοι συνεργάτες των τοπικών φορέων στις δράσεις διαχείρισης του τόπου, θα οργανώσουν δράσεις για τους πολίτες πρακτικής παρέμβασης για την μεταβίβαση των γνώσεων και των δεξιοτήτων.

Σ'ότι αφορά την κινητοποίηση αυτού του κοινού, την οργανώνει ο εταίρος του έργου με βάση το τοπικό εταιρικό σχήμα, τα εμπλεκόμενα μέρη και με άμεσες επαφές. Οι νέοι (στην πρώτη φάση τουλάχιστον 12 άτομα) θα κινητοποιηθούν σε συνεργασία με τις υπηρεσίες απασχόλησης ή τους συλλόγους των νέων, ώστε στη συνέχεια να αποτελέσουν μαζί με τους εμπλεκόμενους φορείς και το πλατύ κοινό μία μικτή ομάδα συζήτησης (5-8 άτομα)

3. Οι στόχοι

Ο κύριος στόχος του έργου «Ecomanagement» είναι η μεταβίβαση από γενιά σε γενιά σε πανευρωπαϊκό επίπεδο των γνώσεων που συνδέονται με τη βιώσιμη ανάπτυξη των αγροτικών ευρωπαϊκών περιοχών. Απευθύνεται στους πολίτες για τους οποίους η ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και των τοπίων αποτελεί προτεραιότητα. Επιδιώκει την ανάληψη εκ μέρους των πολιτών της συντήρησης και της διαχείρισης του χώρου στον οποίο ζουν, με μεγαλύτερη κατανόηση του παρελθόντος στο αντικείμενο της διαχείρισης του τοπίου και του δομημένου περιβάλλοντος. Πράγματι στις περιοχές αυτές είναι βασική ανάγκη η καταγραφή από τους «παλιούς» των τεχνικών που συνδέονται με τη διαχείριση του χώρου πριν αυτοί χαθούν και η οργάνωση της μεταβίβασης από γενιά σε γενιά των τεχνικών που κατέχουν.

Δεύτερος στόχος είναι η ένταξη των νέων μειονεκτούντων ευρωπαίων, ώστε να συμμετάσχουν στην ανάπτυξη αυτού του έργου και μακροπρόθεσμα να γίνουν πρεσβευτές της διαχείρισης του τόπου, προς την τοπική αυτοδιοίκηση. Οι νέοι που αποτελούν στόχο του έργου αυτού είναι κατά προτεραιότητα ηλικίας 18 έως 25 ετών (όχι όμως απαραίτητα) προέρχονται κυρίως από σχολική διαρροή και διατρέχουν κίνδυνο κοινωνικού και οικονομικού αποκλεισμού. Χωρίς κάποιο πτυχίο, είναι νέοι αγροτικών περιοχών, «προβληματικοί» με κινδύνους απόκλισης και περιθωριοποίησης. Η μεταβίβαση γνώσεων μεταξύ των γενεών θα μπορέσει να βοηθήσει όχι μόνο την κοινωνικοποίηση των κατεχόντων αυτές τις τέχνες αλλά και την ένταξη των νέων εκπαιδευόμενων.

Η εφαρμογή του έργου αυτού σε ευρωπαϊκό επίπεδο δίνει την ευκαιρία :

- Ανταλλαγής καλών πρακτικών στο αντικείμενο της ανάδειξης των τοπίων και της πολιτιστικής κληρονομιάς, της μεταβίβασης των δεξιοτήτων και των γνώσεων από γενιά σε γενιά, της κινητοποίησης των πολιτών και της συνεργασίας μεταξύ της τοπικής αυτοδιοίκησης και των πολιτών. Οι εταίροι έχουν συγκεντρώσει χαρακτηριστικά παραδείγματα συμπληρωματικά μεταξύ τους αλλά μεμονωμένα, που θα πρέπει να καταγραφούν, να ανταλλαγούν, να συγκριθούν και να επαληθευτούν οι τρόποι μεταβίβασης

- Συμμετοχής των πολιτών στη διαδικασία ευρωπαϊκών ανταλλαγών (ανταλλαγή και υποδοχή ατόμων, γνωριμία με άλλες περιοχές) για καλύτερη γνωριμία με τον άλλο, συμμετέχοντας έτσι στη δόμηση μιας ευρωπαϊκής κοινωνίας των πολιτών, πράγμα που θα βοηθήσει στην κινητοποίηση και θα προωθήσει τη διάθεση των πολιτών για εθελοντισμό. Η συστηματοποίηση της μεταβίβασης των γνώσεων μεταξύ των γενικών και της μεταβίβασης της αξίας του ενεργού πολίτη σε ευρωπαϊκό επίπεδο θα αποτελέσει τη βάση για τη μελλοντική διατήρηση της διαδικασίας αυτής.

- Χρήσης των αποτελεσμάτων του πειραματισμού που θα γίνει σε ευρωπαϊκό επίπεδο, κυρίως αυτών που αφορούν την ανάδειξη και την απόκτηση δεξιοτήτων (άτυπων) για τους παλιούς τεχνίτες σχετικά με την εκμάθηση των τεχνικών της μεταβίβασης και για τους νέους ώστε να κατανοήσουν τη σημασία της διαχείρισης του χώρου τους, να αποκτήσουν τις απαραίτητες τεχνικές γνώσεις και να γίνουν επίσης φορείς ενημέρωσης

κινητοποιώντας τους κατοίκους της περιοχής τους και αναπτύσσοντας έτσι συμπεριφορές φιλικές προς την κοινωνία και κοινωνικές δεξιότητες. Αυτό θα αντιπροσωπεύσει μια σημαντική υπεραξία για τους «πολίτες οικο-διαχειριστές» που θα επιθυμούσαν να αξιοποιήσουν αυτή την εμπειρία στη διαδικασία της επαγγελματικής τους ένταξης ή την ασφάλεια της επαγγελματικής τους πορείας.

4. Μεθοδολογία της μεταβίβασης της γνώσης μεταξύ των γενεών

Οι κάτοικοι διαχειριστές του χώρου των προηγούμενων δεκαετιών ήταν δεμένοι με τον τόπο τους που του εξασφάλιζε μια διαφορετική αυτάρκεια που προέρχονταν από το σεβασμό ενός αριθμού συλλογικών κανόνων σχετικών με τη διαχείριση του περιβάλλοντός τους απόλυτα συμβατό με τη βιώσιμη ανάπτυξη χωρίς να το έχουν συνειδητοποιήσει, εκείνη την εποχή, αλλά βασιζόμενοι απλά στην κοινή λογική. Διαπιστώνουμε σήμερα ότι αυτός ο τρόπος διαχείρισης του χώρου ήταν απόλυτα λογικός και απέφευγε την εγκατάλειψη των αγροτικών περιοχών και την ανεξέλικτη δόμηση της αγροτικής γης. Επιπλέον, περιόριζε τους φυσικούς κινδύνους από πυρκαγιές και πλημμύρες που σήμερα οφείλονται στην πολεοδομική εξάπλωση και στην υπερβολική υποβάθμιση των εδαφών. Σήμερα, είναι πολύ σημαντικό να συνειδητοποιήσουμε αυτά τα λάθη και να προσαρμόσουμε την ανάπτυξη σε βιώσιμη προοπτική με κανόνες που ακολούθησαν οι κληρονόμοι μας και επαναφέρουμε τις αξίες αυτές στην επικαιρότητα. Για να επιτύχει η μεταβίβαση από γενιά σε γενιά των γνώσεων και των τεχνικών που σχετίζονται με τη διαχείριση του τόπου, θα πρέπει να ακολουθήσουμε με σεβασμό μια διαδικασία.

Οι εταίροι του έργου «Ecomanagement» προτείνουν στις ακόλουθες σελίδες τη διαδικασία που επεξεργάστηκαν.

4.1. Δημιουργία της τοπικής επιτροπής ειδικών

Η πρώτη φάση αφορά τον εντοπισμό των επαγγελματιών που κατέχουν γνώσεις σχετικές με τη διαχείριση του τόπου και την επαγγελματική/κοινωνική ένταξη αποκλεισμένων νέων. Πρόκειται για τοπικούς φορείς, οι δήμοι, οι δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες απασχόλησης, οι δομές επαγγελματικού προσανατολισμού κατάρτισης, οι σύλλογοι των νέων κ.λπ. με τους οποίους θα έλθουν οι εταίροι σε επαφή για να ορίσουν ένα εκπρόσωπο από τον φορέα τους που θα γίνει μέλος της τοπικής επιτροπής ειδικών. Για να είναι η επιτροπή λειτουργική, θα πρέπει να αποτελείται από 3 έως 6 άτομα.

Τα μέλη της τοπικής επιτροπής ειδικών προσανατολίζονται από τον εταίρο του έργου είτε τηλεφωνικά είτε με επίσημη επιστολή. Στόχος της πρώτης συνάντησης είναι να παρουσιαστεί το έργο «Ecomanagement» οι στόχοι του, το κοινο-στόχος, οι δράσεις, οι πνευματικές παραγωγές καθώς και ο ρόλος της επιτροπής ειδικών στην υλοποίηση του έργου.

Τα μέλη γνωρίζουν τις τρέχουσες πρωτοβουλίες ή όσες έχουν ήδη υλοποιηθεί, σχετικά με έργα διαχείρισης του τόπου και/η αποκατάστασης της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθορίζουν την περιοχή πειραματισμού της μεταβίβασης από γενιά σε γενιά, των γνώσεων και τεχνικών που σιγά-σιγά εξαφανίζονται καθώς και κατέχοντες αυτές τις γνώσεις και τεχνικές. Η επιτροπή θα συνεδριάζει όσο συχνά απαιτείται για να εντοπίσει τους κατέχοντες αυτές τις γνώσεις και τις τεχνικές.

4.2. Δημιουργία της ομάδας των νέων

Οι γνώσεις και οι παλιές παραγωγικές τεχνικές θα πρέπει να μεταβιβαστούν στους νέους πολίτες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες κοινωνικής ή/και οικονομικής ένταξης ηλικίας 18 έως 25 ετών και που ενδιαφέρονται για τα αντικείμενα αυτά. Σε συνεργασία με τις δημόσιες / ιδιωτικές υπηρεσίες απασχόλησης και τις δομές κατάρτισης και επαγγελματικού προσανατολισμού και συλλόγους νέων, ο εταίρος του έργου θα πρέπει να εντοπίσει 12 νέους που επιθυμούν να συμμετάσχουν στο έργο και να αποκτήσουν δεξιότητες που κινδυνεύουν να χαθούν.

4.3. Εντοπισμός των αναγκών της περιοχής

Αυτή η φάση βασίζεται στα πρακτικά δεδομένα που εντοπίστηκαν κατά την έρευνα για τις καλές πρακτικές της μεταβίβασης των γνώσεων και των τεχνικών από γενιά σε γενιά που υλοποιήθηκε σε κάθε χώρα των εταίρων και στις περιοχές που καθορίστηκαν από τις τοπικές επιτροπές ειδικών.

Η μεταβίβαση μεταξύ των γενιών εξετάστηκε μέσω των 5 ακόλουθων δράσεων που προσδιορίστηκαν ως κύρια στάδια της μεταβίβασης γνώσεων μεταξύ των γενιών:

- 1) Καταγραφή και συστηματοποίηση της τέχνης/των τεχνών
- 2) Κινητοποίηση του κοινού-στόχου
- 3) Ευαισθητοποίηση ή εκμάθηση
- 4) Εφαρμογή/αναπαραγωγή της αποκτηθείσας δεξιότητας
- 5) Επικοινωνία/ανάδειξη της εμπειρίας προς το κοινό

Κατά την περιγραφή κάθε δράσης χρειάζεται να ληφθούν υπόψη κάποια θέματα: τα μέσα υλοποίησης, οι οικονομικές, κοινωνικές, περιβαλλοντικές και πολιτισμικές επιπτώσεις, ο καινοτόμος χαρακτήρας της δράσης και οι απαραίτητες συνθήκες για μια επιτυχημένη μεταβίβαση.

Θα ήταν χρήσιμο κυρίως κατά τη φάση της αυτοαξιολόγησης να υπάρχει ένας ορισμός για κάθε δράση, πράγμα που θα βοηθούσε την καλύτερη εκτίμηση των ελλείψεων που υπάρχουν σε κάθε περιοχή και να εντοπισθούν οι γνώσεις, η τεχνογνωσία, ο τρόπος μεταβίβασης προκειμένου να εξασφαλιστεί μία μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στις διάφορες φάσεις (δράσεις).

Η καταγραφή των ειδών τεχνογνωσίας είναι ένας αναλυτικός κατάλογος των γνώσεων και των τεχνικών που υπάρχουν άλλοτε στην περιοχή και χρησιμοποιούνταν συχνά και που αποτελούσαν μέρος της πολιτιστικής ταυτότητας της περιοχής.

Η διαδικασία που γενικά χρησιμοποιείται για μια καταγραφή συνίσταται σε μια εργασία επιτόπιας έρευνας και συλλογής δεδομένων, στοιχεία απαραίτητα για τη συστηματοποίηση των γνώσεων πάνω στις τέχνες μέσω ερωτήσεων προς τους κατέχοντες την τεχνογνωσία. Οι επιτόπιες έρευνες γίνονται από εθελοντές και μπορεί να υποστηρίζονται από ειδικούς εθνικού επιπέδου. Τα αποτελέσματα αυτών των καταγραφών καταλήγουν σε εκδόσεις που μπορούν να διατεθούν μέσω ψηφιακής διαδραστικής πλατφόρμας, ή με εφαρμογή κινητού τηλεφώνου, ή τέλος μέσω ιστοσελίδων που συνδέονται με το τοπικό έργο.

Η συστηματοποίηση των τεχνογνωσιών αποτελεί ακριβή και δομημένη μορφή των τρόπων δράσης για κάθε τομέα της δραστηριότητας. Πρόκειται λοιπόν για την περιγραφή των γνώσεων και της τεχνογνωσίας που εντοπίζονται, για την επεξήγηση των τεχνικών για προτάσεις προκειμένου να γίνει η μεταβίβαση τους από γενιά σε γενιά και για εμπλουτισμό με εικονογραφήσεις(εικόνες, διαγράμματα, κ.λπ.)

Κινητοποίηση του κοινού-στόχου σημαίνει δράση προκειμένου να ενεργοποιηθεί το κίνητρο σε ένα άτομο, ένα μέλος, έναν εθελοντή άμεσα ή μέσω μιας παρέμβασης. Η κινητοποίηση γίνεται είτε μέσω ατομικής επαφής με προφορικό τρόπο «από στόμα σε στόμα», είτε με την ευκαιρία δημόσιων συναντήσεων με τη χρήση όλων των σύγχρονων μέσων επικοινωνίας, ιστοσελίδα, ενημερωτικά δελτία, έντυπα, κοινωνικά δίκτυα, τύπος, κ.λπ. για την ενημέρωση του ευρύτερου κοινού.

Με την ευκαιρία συναντήσεων ή δημόσιων συζητήσεων οργανώνονται εργαστήρια, παρουσιάζονται μελέτες, ταινίες, φωτογραφικές εκθέσεις, δημοσιεύσεις.

Με τον όρο ευαισθητοποίηση εννοούμε την αφύπνιση του ενδιαφέροντος του κοινού-στόχου για ένα θέμα/μια δράση/μια τέχνη.

Η εκστρατεία ευαισθητοποίησης, ως εκμάθηση, αποτελείται από 4 στάδια: Πληροφόρηση, επεξεργασία του έργου και των στόχων, εφαρμογή του έργου, αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και διάρκεια.

Με τον όρο εφαρμογή εννοούμε την μεταβίβαση των γνώσεων πάνω σε μια τέχνη, προς το κοινό-στόχο με κατάρτισεις, οργανώσεις δράσεων. Προσαρμόζονται ανάλογα με το κοινο-στόχο, τον διαθέσιμο προϋπολογισμό, το πλαίσιο εφαρμογής. Έχουν διαφορετική μορφή ανάλογα με τη διάσταση του έργου.

Η αποκτηθείσα τεχνογνωσία μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε επαγγελματικό και προσωπικό επίπεδο.

Επικοινωνία είναι το σύνολο των διαδράσεων με την άλλη πλευρά με στόχο τη μετάδοση μιας πληροφορίας. Πρόκειται λοιπόν για διάχυση των δεδομένων ή των αποτελεσμάτων μιας δράσης.

Ανάδειξη είναι ο τρόπος με τον οποίο ξεχωρίζει μέσω της παρουσίασης μια δράση, ένα άτομο, και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που βελτιώνουν την εικόνα του αντικείμενου που αναδεικνύεται.

Αυτές οι δύο τελευταίες δράσεις βοηθούν στη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων, πρωτοβουλιών, έργων, γεγονότων και στην ανάδειξη όσων εμπλέκονται στα δρώμενα αυτά.

4.3.1. Δημιουργία της μικτής ομάδας συζήτησης

Για τη συμμετοχή όσο το δυνατόν ευρύτερου κοινού στη λύση των αποφάσεων σχετικά με τη διαχείριση του τόπου, προβλέπεται η σύσταση μικτών ομάδων συζήτησης σε κάθε περιοχή. Η ομάδα θα αποτελείται από αντιπροσώπους της τοπικής επιτροπής ειδικών, από νέους που ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν στη μεταβίβαση των γνώσεων και από κινητοποιημένους πολίτες. Η ομάδα προβλέπεται να αποτελείται από 6 έως 8 άτομα.

Κατά την πρώτη συνάντηση, ο εταίρος του έργου παρουσιάζει το έργο «Ecomanagement», τους στόχους, το κοινό-στόχο, τις δράσεις, τις πνευματικές παραγωγές και τον ρόλο της μικτής ομάδας συζήτησης στην υλοποίηση του έργου. Ο εταίρος του έργου καλεί τα μέλη της τοπικής επιτροπής ειδικών τηλεφωνικά ή με επίσημη επιστολή.

Η ομάδα κατά την πρώτη συνάντηση ασχολείται με τον σχεδιασμό των δράσεων

Κύριος στόχος της ομάδας είναι ο καθορισμός των αναγκών της περιοχής, σ'ότι αφορά τη μεταβίβαση των γνώσεων και των παλαιών παραγωγικών τεχνικών για τη διαχείριση του τόπου δηλαδή η δυνατότητα αποκατάστασης και συντήρησης της πολιτιστικής/φυσικής κληρονομιάς για τις επόμενες γενιές.

4.3.2. Μέθοδοι εντοπισμού των αναγκών

Οι εταίροι, μετά από την εξέταση των καλών πρακτικών συστήνουν τις ακόλουθες μεθόδους:

4.3.2.1. Brainstorming

Το **brainstorming**, που επίσης ονομάζεται **καταιγισμός ιδεών**, είναι μια τεχνική δημιουργικής επίλυσης προβλημάτων υπό την καθοδήγηση ενός συντονιστή. Ειδικότερα είναι μία άτυπη συνάντηση συλλογής ιδεών προκειμένου να προσκομίσουν νέα στοιχεία για ένα θέμα.

Η γενική ιδέα της μεθόδου είναι η συλλογή μεγάλου και πρωτότυπου αριθμού ιδεών. Δύο βασικές αρχές καθορίζουν το brainstorming: η διακοπή της κριτικής και η ευρύτερη δυνατή διερεύνηση.

Τα μέλη της μικτής ομάδας συζήτησης εκφράζουν τις ιδέες τους για μεταβίβαση από γενιά σε γενιά των γνώσεων και των παραγωγικών τεχνικών τις οποίες έχει ανάγκη ο τόπος όπως: εμβολιασμός παλαιών ποικιλιών μήλων, η παραγωγή υδρόμελου, η ανάμειξη κονιάματος με μετακαολίνη η χειροκίνητη αποφλοίωση κορμών, η κατασκευή με ξηρολιθοδομή κ.λπ.

Ο συντονιστής (ο εταίρος του έργου) καταγράφει τις ιδέες σε δελτίο που έχει δημιουργηθεί για το σκοπό αυτό.

Για την υλοποίηση των συναντήσεων καταιγισμού ιδεών, προτείνεται να προσκληθούν οι συμμετέχοντες αρκετά πιο νωρίς και να εξασφαλιστεί η συμμετοχή τους με άμεση επικοινωνία λίγο πριν τη συνάντηση. Παλιότερες εμπειρίες έδειξαν ότι η διαθεσιμότητα των ατόμων είναι περιορισμένη, ακόμη κι αν απαντήσουν θετικά την πρώτη φορά.

Καλό είναι να έχει ετοιμαστεί μια παρουσίαση power point του έργου, με την επεξήγηση του ρόλου της μικτής ομάδας συζήτησης, του στόχου, του καταιγισμού ιδεών και στη συνέχεια να κρατηθούν σημειώσεις για τις ιδέες που παρουσιάζονται από τους συμμετέχοντες.

Μερικοί εταίροι του έργου προτίμησαν να οργανώσουν μια και μοναδική συνάντηση καταιγισμού ιδεών, οι άλλοι περισσότερες (2-4) πράγμα που έδωσε περισσότερο χρόνο για τις ανταλλαγές απόψεων πάνω στις παλιές τέχνες που τείνουν να εξαφανιστούν.

4.3.2.2. Αυτοαξιολόγηση

Η επόμενη φάση αφορά στην εξέταση των προτεινόμενων καλών πρακτικών από τον εταίρο του έργου και η σύγκρισή τους με τις ιδιωτικές καλές πρακτικές που αποτελούν τον στόχο της πνευματικής παραγωγής Νο1 (εργαλειοθήκη). Η σύγκριση θα εμφανίσει το περιθώριο προόδου για την βελτίωση των καταγεγραμμένων καλών πρακτικών στις διάφορες περιοχές των εταιριών

Κατά τον ίδιο τρόπο για τον καταιγισμό ιδεών, είναι απαραίτητη μια παρουσίαση για να κεντρίσει το ενδιαφέρον και την προσοχή των συμμετεχόντων στις **συναντήσεις αυτοαξιολόγησης..**

Η δράση της αυτοαξιολόγησης αφορά τη σύγκριση των δελτίων των καλών πρακτικών του εταίρου με τους ορισμούς των δράσεων και με τα δελτία των καλών πρακτικών. Η εξέταση πρέπει να οδηγήσει τους συμμετέχοντες να εντοπίσουν στα δελτία των ιδανικών καλών πρακτικών, τα στοιχεία που είναι κατάλληλα και εφαρμοσμένα στην περιοχή τους, σε σχέση πάντοτε με τις τοπικές ανάγκες που έχουν εντοπιστεί.

Αυτή η διαδικασία χρειάζεται χρόνο και βαθιά γνώση όλων των δελτίων καταγραφής, πράγμα που δεν είναι προφανές για όλους τους εταίρους του έργου.

Θα μπορούσε επίσης να εφαρμοστεί μια άλλη διαδικασία εάν τα μέλη της τοπικής επιτροπής ειδικών (κυρίως) έχουν ήδη μια καλή γνώση των αναγκών τους, με βάση μια αναπτυξιακή στρατηγική για την περιοχή ή με βάση μια καταγραφή των παραγωγικών τεχνών που τείνουν να εξαφανιστούν εάν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία. Εάν όχι, η τοπική επιτροπή ειδικών και/ή η μικτή ομάδα συζήτησης μπορούν να χρησιμοποιήσουν το δελτίο αυτοαξιολόγησης (παράρτημα 2).

Οι ανάγκες που θα εντοπισθούν σε κάθε περιοχή κατατάσσονται σε 5 κατηγορίες: τις παραγωγικές γνώσεις και τις τεχνογνωσίες, τις δράσεις (σε σχέση με τις καλές πρακτικές), τις κατάλληλες παιδαγωγικές μεθόδους για τη μεταβίβαση της γνώσης από γενιά σε γενιά τους συνεργάτες και τις καινοτομίες που δεν συναντώνται στον τόπο, αλλά που θα μπορούσαν να βοηθήσουν τη διαδικασία της μεταβίβασης μεταξύ των γενεών.

4.3.3. Στον ακόλουθο πίνακα εμφανίζονται οι ανάγκες που εντοπίστηκαν από κάθε εταίρο στην περιοχή του σε συνεργασία με τα μέλη του τοπικού δικτύου

Εταίροι	Γνώσεις και παραγωγικές τεχνικές	Δράσεις	Παιδαγωγική μέθοδος	Εταίροι	Καινοτομίες
Association Alpes de Lumiere	Τεχνική της ξερολιθιάς	Επισκευή αναβαθμίδων με ξερολιθιά	Πρακτική εξάσκηση με έναν επαγγελματία χτίστη	Χτίστης πέτρας από Forcalquier	Μεταβίβαση μιας τεχνικής σε άτομα που με τη σειρά τους θα μεταβιβάσουν
	Κατασκευή με stucco μαρμάρου	Κατασκευή μικρών αντικειμένων με stucco μαρμάρου	Ταινία μικρού μήκους. Κατασκευή stucco από γύψο, κονίαμα και κόλλα από δέρμα κουνελιού. Με τη μέθοδο αυτή κατασκευάζονται διακοσμητικά με όψη μαρμάρου	Pierre Caron, ο σύλλογος GYP Art et Matiere του Forcalquier	Τεχνική που σχεδόν εξαφανίστηκε πολλές αποκαταστάσεις θα χρειάζονταν χρήση αυτής της τεχνικής
	Συνταγές με βάση άγρια φυτά του τόπου	Συνέντευξη με ηλικιωμένες που γνωρίζουν τα άγρια φυτά και τις γαστρονομικές παραδόσεις της Προβηγκίας	Ετοιμασία τοπικών φαγητών με κεντρική ιδέα την οικονομία σε αρμονία με την εποχή και με τα τοπικά προϊόντα. Επίσκεψη ενός παραγωγού ζέας.	Ο σύλλογος των τοπικών ξεναγών και ο Δήμος της Vachères	Γνωριμία των νέων που ζουν σε περιβάλλον κακής διατροφής με τον πλούτο του φυτικού περιβάλλοντος και των ξεχασμένων λαχανικών και δημητριακών
EuroKoncept 21	Ανακαίνιση ιστορικών μεσαιωνικών κτιρίων με πέτρα	Συνέντευξη με τον κατέχοντα τη γνώση και κατάρτιση εθελοντών στο εργοτάξιο	Εργοτάξιο	Σύλλογος Zdruzenie, hradu, Bystrica. Γραφείο απασχόλησης, εθελοντές	Βελτίωση της αποτελεσματικής κινητοποίησης των νέων μέσω της οργάνωσης παράλληλων δράσεων
	Κατασκευή/επισκευή των ξύλινων εξοχικών σπιτιών	Γνωριμία με τις τεχνικές κατασκευής στο εργοτάξιο	Ημερίδα ευαισθητοποίησης	Σύλλογος νέων, κατέχοντες τις γνώσεις	Ευαισθητοποίηση στο εργοτάξιο

	Εμβολιασμός	Συνέντευξη με έναν κατέχοντα τις γνώσεις και κατάρτιση νέου	Σαββατοκύριακο του πολίτη	Πολίτες, νέοι	Ένταξη του κοινού
	Μελισσοκομία	Συνέντευξη με τον κατέχοντα τη γνώση και κατάρτιση των νέων	Σαββατοκύριακο του πολίτη	Πολίτες, νέοι	Συμμετοχή των πολιτών
	Φαρμακευτικά φυτά	Εργαστήριο γνωριμίας με τα φαρμακευτικά βότανα	Εργαστήριο ευαισθητοποίησης	Πολίτες, νέοι	Συμμετοχή των πολιτών
Gatehouse Development Initiative	Κατασκευή τοίχων από ξερολιθιά	Συνέντευξη με τον κατέχοντα τη γνώση και κατάρτιση των νέων	Ημερίδες ευαισθητοποίησης και Σαββατοκύριακο του πολίτη	Σύλλογος της Great, Britain, Rural Skills Group Forestry, Επιτροπή	Κατάρτιση νέων και μεταβίβαση της τεχνικής από γενιά σε γενιά
	Παραδοσιακό χτίσιμο	Συνέντευξη με τον κατέχοντα τη γνώση και παραγωγή βίντεο		Εταιρεία Luce Bay που ασχολείται με ην αποκατάσταση του μνημείου Rutherford στο Gatehouse	
	Τοπική παραδοσιακή κουζίνα	Πρακτικά μαθήματα με νέους, κατάρτιση με επαγγελματία, συνέντευξη με τον κατέχοντα τη γνώση, βίντεο	Μεταβίβαση από γενιά σε γενιά στη κουζίνα του drop-in centre στο Gatehouse και επίσκεψη σε σχολή μαγειρικής	Άτομο που κατέχει τη γνώση	Κίνητρο για τους νέους που η οικογένειά τους έχει χάσει τις παραδόσεις της τοπικής κουζίνας
	Παραγωγή τοπικού τυριού	Συνέντευξη και βίντεο από τον κατέχοντα την τέχνη για την παλαιότερη ιστορία της παραγωγής	Τεχνικές συνέντευξης και βίντεο	Creamo'Galloway, Αγρόκτημα	Παρακολούθηση μεθόδων παραγωγής που εξαφανίστηκαν κάποτε και επανέρχονται

	Βελτίωση και συντήρηση της φυσικής κληρονομιάς	Γνωριμία με τον Εθνικό Δρυμό και εργασία με όλες τις γενιές	Ημερίδα ευαισθητοποίησης με τους εκπαιδευόμενους στον Εθνικό Δρυμό	Ομάδα εθελοντών, Δασική επιτροπή, Ν.Σ.Α. (τοπική αρχή)	Εισαγωγή των εκπαιδευόμενων στην κοινοτική και συλλογική με όλες τις γενιές εργασία.
Communaute de communes Celavu Prunelli		Συλλογή μαρτυριών από τους κατέχοντες την τέχνη	Μεθοδολογία της εθνολογικής έρευνας. Κατάρτιση για το γύρισμα βιντεοταινίας και για το μοντάζ του ήχου	Εργοτάξιο ένταξης Aitututu Campagnolu. Σύλλογος Fighjula I petri	Κινητοποίηση του πολίτη για τη συλλογή στοιχείων της τέχνης. Πρωτότυπη διαδικασία μεταβίβασης των τρόπων διαχείρισης του χώρου ή της παραγωγής σε συνδυασμό με μια κατάρτιση για το γύρισμα και το μοντάρισμα μιας βιντεοταινίας
	Κατασκευή τοίχων με ξερολιθιά	Δράση ευαισθητοποίησης για την ξερολιθιά	Σαββατοκύριακο εισαγωγής στην τέχνη (κατασκευή ενός ξερολιθικού τοίχου)	Εργοτάξιο ένταξης Aitututu Campagnolu. Σύλλογος Fighjula I petri. Γραφείο περιβάλλοντος της Κορσικής. Εταιρεία Petre e Legne	Πρωτότυπη διαδικασία ευαισθητοποίησης για τους τρόπους διαχείρισης του χώρου ή της παραγωγής για το ευρύ κοινό, σε μια κοινωνία όπου οι παραδοσιακοί τρόποι μεταβίβασης έχουν διακοπεί. Δωρεάν Σαββατοκύριακο για τον συμμετέχοντα. Ο πολίτης ενεργεί ως συμμετέχων στη διαχείριση του χώρου

		Συλλογή μαρτυριών από τους κατέχοντες την τέχνη	Μεθοδολογία της εθνολογικής έρευνας. Κατάρτιση για το γύρισμα βιντεοταινίας και για το μοντάζ του ήχου	Σύλλογος Ocana Patrimoine. Γραφείο περιβάλλοντος της Κορσικής.Εταιρεία Petre e Legne	Κινητοποίηση του πολίτη για τη συλλογή στοιχείων της τέχνης. Πρωτότυπη διαδικασία μεταβίβασης των τρόπων διαχείρισης του χώρου ή της παραγωγής σε συνδυασμό με μια κατάρτιση για το γύρισμα και το μοντάρισμα μιας βιντεοταινίας
	Κατασκευή ξύλινης παραδοσιακής αυλόπορτας	Δράση ευαισθητοποίησης για την κατασκευή της πόρτας	Σαββατοκύριακο εισαγωγής στην τέχνη (κατασκευή αυλόπορτας)	Σύλλογος Ocana Patrimoine. Γραφείο περιβάλλοντος της Κορσικής.Εταιρεία Petre e Legne	Πρωτότυπη διαδικασία ευαισθητοποίησης για τους τρόπους διαχείρισης του χώρου ή της παραγωγής για το ευρύ κοινό, σε μια κοινωνία όπου οι παραδοσιακοί τρόποι μεταβίβασης έχουν διακοπεί. Δωρεάν Σαββατοκύριακο για τον συμμετέχοντα. Ο πολίτης ενεργεί ως συμμετέχων στη διαχείριση του χώρου

	Τεχνικές εμβολιασμού της καστανιάς	Δράση ευαισθητοποίησης για τον εμβολιασμό των δέντρων	Ημερίδα εισαγωγής στην τέχνη του εμβολιασμού	Σύλλογος Ocana Patrimoine. Γραφείο περιβάλλοντος της Κορσικής.	Πρωτότυπη διαδικασία ευαισθητοποίησης για τους τρόπους διαχείρισης του χώρου ή της παραγωγής για το ευρύ κοινό, σε μια κοινωνία όπου οι παραδοσιακοί τρόποι μεταβίβασης έχουν διακοπεί. Δωρεάν Σαββατοκύριακο για τον συμμετέχοντα. Ο πολίτης ενεργεί ως συμμετέχων στη διαχείριση του χώρου
Red 2 Red Consultores	Κατασκευή αντικειμένων με την κεραμική τέχνη	Συλλογή μαρτυριών από τους κατέχοντες την τέχνη	Εισαγωγή στην τέχνη της κατασκευής αντικειμένων με την κεραμική τέχνη	Σύλλογος Pokhara. Κέντρο Jeune de Migelturra	Πρωτότυπη διαδικασία μεταβίβασης των γνώσεων της διαχείρισης ή του σχεδιασμού της περιοχής με συνδυασμό μιας δράσης (εθνολογική έρευνα)
		Δράση ευαισθητοποίησης για την κατασκευή αντικειμένων με την κεραμική τέχνη	Εισαγωγή στην τέχνη της κατασκευής αντικειμένων με κεραμική τέχνη	Σύλλογος Pokhara. Κέντρο Jeune de Migelturra	Πρωτότυπη διαδικασία πολιτιστικής μεταβίβασης για τη συνέχιση της παράδοσης. Δωρεάν κατάρτιση για πολλούς νέους τα απογέυματα (τουλάχιστον 3) για την εκμάθηση και ολοκλήρωση της κατασκευής ενός κεραμικού αντικειμένου

	Χρήση της κάνναβης στην υφαντική (τρέσες από κάνναβη)	Γνωριμία με την παράδοση και την καλλιέργεια από άτομα που γνωρίζουν την τέχνη	Μεθοδολογία της εθνολογικής έρευνας με τη χρήση της συμμετοχικής παρατήρησης	Σύλλογος Pokhara. Κέντρο Jeunesse de Manzanares. Κέντρο ηλικιωμένων Manzanares	Ο πολίτης δρα ως κύριος παράγων συλλογής των παραδοσιακών τεχνικών της κοινότητάς του. Αποκλειστική διαδικασία μεταβίβασης της πολιτιστικής κληρονομιάς και της παράδοσης από γενιά σε γενιά. Κατάρτιση στις τεχνικές της έρευνας
		Δράση ευαισθητοποίησης για τη γνωριμία με τη χρήση της κάνναβης στην υφαντική	Μέθοδος γνωριμίας και εισαγωγής στην παραδοσιακή τεχνική	Σύλλογος Pokhara. Κέντρο Jeunesse de Manzanares. Κέντρο ηλικιωμένων Manzanares	Διαδικασία κατάρτισης και μεταβίβασης της τέχνης αλλά και εφαρμογή. Μια μέρα δωρεάν συνύπαρξης για τους συμμετέχοντες όπου διδάσκεται η χρήση της κάνναβης να κατασκευαστούν παραδοσιακές τρέσες. Οι συμμετέχοντες θα έχουν μια μοναδική ευκαιρία να μάθουν στοιχεία της τοπικής παράδοσης μέσω της συμμετοχής τους.
	Τεχνική κεντήματος με το κοπανέλι	Συλλογή πληροφοριών και μαρτυριών από τους κατέχοντες τις γνώσεις για τις παλιές παραδοσιακές τεχνικές	Χρήση της εθνολογικής έρευνας για απόκτηση πληροφοριών για την τεχνική	Σύλλογος Pokhara Κέντρο Νεότητας La Solana	Οι συμμετέχοντες ενεργοποιούνται στη συλλογή πληροφοριών για την παραδοσιακή τεχνική. Διαδικασία γνωριμίας με τον τρόπο κατασκευής των κοπανελιών καθώς και με τη μέθοδο χρήσης του που μεταδίδονταν από γενιά σε γενιά

		Ευαισθητοποίηση για την τέχνη της δαντέλλας κυρίως της τεχνικής με το κοπανέλι παραδοσιακής τεχνικής με ευρεία χρήση παλαιότερα στην περιοχή Καστίλλης και της Μάντσα	Απογεύματα (3) εισαγωγής στην τεχνική της δαντέλλας με κοπανέλι	Σύλλογος Pokhara Κέντρο Νεότητας La Solana	Πρωτότυπη διαδικασία μεταβίβασης των γνώσεων διαχείρισης και σχεδιασμού του χώρου σε μια κοινωνία όπου η παράδοση χάνεται σταδιακά. Τρεις μέρες δωρεάν κατάρτιση για τους συμμετέχοντες. Οι πολίτες ενεργοποιούνται για τη μεταβίβαση της πολιτιστικής τους κληρονομιάς
Περιφερειακή Ένωση Δήμων Ηπείρου	Τεχνικές λιθοδομής	Έρευνα και συνέντευξη με δύο παλμούς τεχνίτες - Ημερίδα πληροφόρησης με εργοτάξιο κατάρτισης	Εργοτάξιο κατάρτισης	Δημήτριος Λαγός χτίστης πέτρας Αναπτυξιακή εταιρεία Ζαγορίου Αρχιτεκτονική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων	Μεταβίβαση από γενιά σε γενιά. Ανάδειξη ξεχασμένων τεχνικών
	Τεχνικές επεξεργασίας του πρόβειου μαλλιού	Σεμινάρια ευαισθητοποίησης στο πλαίσιο του αγροτουρισμού. Έρευνα για εντοπισμό κατεχόντων την τέχνη	Μάθημα ταπητουργίας και πλεξίματος . Μάθημα χρήσης των φυσικών χρωστικών	Ένωση μετακινούμενων κτηνοτρόφων Ηπείρου. Χειροτεχνικό κέντρο και Σχολή ταπητουργίας του Ριζαρείου Ιδρύματος	Μετατροπή ενός προϊόντος απειλητικού για το περιβάλλον σε τελικό καινοτόμου δημιουργίας

	Γνωριμία με τα φαρμακευτικά φυτά και τις χρήσεις τους	Εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Εθνικού Πάρκου της Βόρειας Πίνδου. Σαββατοκύριακο του πολίτη. Συνέντευξη με έναν κατέχοντα τη γνώση	Επιτόπια αναγνώριση των φυτών. Εξέταση των στοιχείων του Βοτανολογικού Μουσείου στο Κουκούλι. Παιχνίδια ανακάλυψης των φυτών και ετοιμασία προϊόντων (αφεψήματα, λικέρ)	Εθνικό Πάρκο Βόρειας Πίνδου	Δυνατότητα ανάπτυξης νέων δραστηριοτήτων στην αγορά εργασίας και προστασίας των ειδών μέσω της γνώσης του τόπου
	Παραδοσιακές τεχνικές κονιαμάτων	Συνεντεύξεις και επιδείξεις με τους κατέχοντες την τέχνη	Πιλοτική εφαρμογή σε υπάρχον κτίριο (εργοτάξιο κατάρτισης)	Τεχνικό επιμελητήριο Τμήμα Ηπείρου Αρχιτεκτονική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων	Αναβίωση μιας σχεδόν ξεχασμένης τεχνικής για απάντηση σε σύγχρονες ανάγκες. Βιοκλιματική προσέγγιση, ανακύκλωση φυσικών υλικών
	Η τέχνη του συρματερού στην αργυροτεχνία	Συνεντεύξεις και επιδείξεις με τους κατέχοντες την τέχνη	Ημερίδα πληροφόρησης	Κέντρο παραδοσιακής βιοτεχνίας Ιωαννίνων. Μουσείο Αργυροτεχνίας	Ανάδειξη μιας σχεδόν ξεχασμένης τεχνικής με δυνατότητα δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας

4.4. Εντοπισμός των κατεχόντων τις γνώσεις και τις παλιές τεχνικές

Ο εντοπισμός των ατόμων - πηγών πληροφόρησης θα μπορούσε να γίνει με εθνολογική έρευνα πεδίου μεταξύ των παλιών τεχνιτών, ώστε να «διηγηθούν» τον τρόπο που εργάζονταν, και την ιστορία της περιοχής. Οι εταίροι του έργου, οι τόποι παράγοντες και οι πολίτες θα συμμετάσχουν στη συλλογική αυτή εργασία

A/ Προετοιμασία της έρευνας

Η έρευνα πρέπει να αναδείξει τις προσωπικές εμπειρίες που υπάρχουν στην περιοχή που αποτελούν εγγύηση μιας πραγματικότητας εφόσον έχουν επαληθευτεί με πρακτικές πολλών δεκαετιών.

B/ Υλοποίηση της έρευνας

Προβλέπεται η υλοποίηση τουλάχιστον μιας έρευνας αν σε κάθε περιοχή του εταιρικού σχήματος θα εμπλακούν 3 τεχνίτες παλιοί και 12 νέοι πολίτες. Η έρευνα πεδίου περιλαμβάνει τρία στάδια:

- Προφορική έρευνα
- Παρατήρηση
- Μεταγραφή (μικρά βίντεο)

Φροντίδα της εργασίας αυτής θα είναι η ανάλυση του τι έχει γίνει και τι μπορούμε να έχουμε σαν πληροφόρηση και σαν κριτικές ώστε να βγάζουμε γενικά συμπεράσματα.

Οι εταίροι του έργου θα βασιστούν στα δίκτυά τους, ώστε να εντοπίσουν τους κατέχοντες τις γνώσεις και τις τεχνικές: αυτά τα άτομα είναι ήδη γνωστά στους εταίρους (έχουν ήδη συνεργαστεί και είναι γνωστοί για τη γνώση του αντικειμένου) και/ή θα κινητοποιήσουν φορείς με τους οποίους συνεργάζονται και οι οποίοι έχουν επαφές με άτομα-πηγές πληροφόρησης.

Στόχος αυτής της έρευνας είναι όχι μόνο η συλλογή όλων των γνώσεων και των τεχνικών των παλιών γενεών αλλά επίσης η προσπάθεια συνεργασίας των παλαιών κατεχόντων τις γνώσεις με τους νέους πολίτες (προκειμένου αυτοί να αποκτήσουν νέες δεξιότητες) αλλά και με τους τοπικούς παράγοντες που εξασφαλίζουν τη σύνδεση με τον τόπο.

Κατά τη διάρκεια της έρευνας η ωφελούμενοι θα συμπληρώσουν ερωτηματολόγια αξιολόγησης, για τον βαθμό ικανοποίησής τους καθώς και προτάσεις βελτίωσης.

4.5. Επιλογή του υπόβαθρου κατάρτισης/δράσης

Πριν από την εφαρμογή των καταρτίσεων/δράσεων της μεταβίβασης από γενιά σε γενιά οι εταίροι θα πρέπει να επιλέξουν ένα υπόβαθρο κατάρτισης δηλ. ένα σημείο όπου θα οργανωθεί η μεταβίβαση των γνώσεων και των τεχνικών.

Ανάλογα με τις ανάγκες που εντοπίστηκαν, μπορούν να επιλεγούν χώροι όπως αρχαιολογικός χώρος, εργοτάξιο, μουσείο, ακόμη και αίθουσα διδασκαλίας, ως υποβάθρου κατάρτισης/δράσης.

Ένας χώρος πολιτιστικής παράδοσης είναι κατάλληλος για τη μεταβίβαση των τεχνικών αναστήλωσης (πύργος, παλάτι, μονοπάτι κ.λπ.)

Το εργοτάξιο είναι κατάλληλο για την συντήρηση των ξερολιθικών τοίχων, κρηνών, πλυσταριών, κοινοτικών φούρνων, μύλων, αλωνιών κ.λπ.

Οι εργασίες εμβολιασμού μπορούν να γίνουν σε κήπους, δενδροκαλλιέργειες.....

Στο μουσείο μπορούν να οργανωθούν μαθήματα υφαντικής κ.λπ.

Μερικά εργαστήρια θα μπορούσαν να οργανωθούν σε αίθουσες διδασκαλίας π.χ. παραγωγή καλαθών, επεξεργασία μελιού κ.λπ.

5. Κύριες παιδαγωγικές μέθοδοι μεταβίβασης της γνώσης από γενιά σε γενιά

Ο πολίτης (νέος) μπορεί να συμμετάσχει με σημαντικό τρόπο στην ποιοτική βελτίωση του περιβάλλοντος του και στην ελκυστικότητα της περιοχής του, και ένας από τους τρόπους είναι η ευαισθητοποίησή του στις παραδοσιακές τέχνες και γνώσεις. Προκειμένου να μεταφερθούν αυτές οι παλιές γνώσεις στη νέα γενιά, υπάρχουν πολλές παιδαγωγικές μέθοδοι. Η επιλογή της μεθόδου εξαρτάται από τις παιδαγωγικές εμπειρίες του κατέχοντος τις γνώσεις. Αν το άτομο αυτό δεν έχει καμία εμπειρία σ'ότι αφορά την μεταβίβαση της γνώσης που κατέχει, χρειάζεται πριν από την παρέμβασή του να γίνει μια προετοιμασία κατά την οποία θα πληροφορηθεί τις βασικές αρχές της κατάρτισης ενηλίκων.

5.1 Ημερίδα ευαισθητοποίησης

Η ημερίδα ευαισθητοποίησης είναι ένα «ελαφρύ» γεγονός από την άποψη της μεταβίβασης της γνώσης από γενιά σε γενιά. Όπως φαίνεται από τον τίτλο, πρόκειται για ευαισθητοποίηση και επομένως για βελτίωση του επιπέδου πληροφόρησης και ενδιαφέροντος του κοινού για το συγκεκριμένο θέμα. Η βάση της μεθόδου είναι η θεωρητική παρουσίαση, και η επίδειξη από τον κατέχοντα τη γνώση ηλικιωμένο ή από έναν ειδικευμένο τεχνίτη (νεώτερο) που γνωρίζει το αντικείμενο.

Στόχος αυτού του τύπου δράσης είναι να αγγίξει έναν σημαντικό αριθμό ατόμων από το κοινό-στόχο, των πολιτών ή των ειδικών ομάδων ανάλογα με το θέμα. Η εκδήλωση μπορεί να οργανωθεί σε μια αίθουσα συγκεντρώσεων, σε έναν συνεδριακό χώρο ή σε μια τάξη, ανάλογα με τον αριθμό των συμμετεχόντων που έχουν προσκληθεί. Για μεγάλο αριθμό συμμετεχόντων, περιοριζόμαστε γενικά σε παρουσιάσεις PowerPoint, βίντεο, φωτογραφίες και σε εισηγήσεις.

Αυτή η παιδαγωγική μέθοδος προσαρμόζεται σε μεταφορά της γνώσης από γενιά σε γενιά για όλες τις παραγωγικές τεχνογνωσίες (πέτρα, ξερολιθιά, ξύλο, εμβολιασμός, μέλι, γεωργία, κουζίνα, καθαρισμός, αργαλειός, κέντημα, καλαθοπλεκτική κ.λπ.)

Για την εφαρμογή αυτής της μεθόδου πρέπει να υπάρχουν διαθέσιμα:

- Ανθρώπινα μέσα (γνώσεις της τεχνολογίας, διοργανωτές της ημερίδας...)
- Παιδαγωγικά μέσα (χρησιμοποιούνται εν γένει για τη διασαφήνιση του αντικειμένου: βίντεο, παρουσιάσεις, φωτογραφίες, αναλύσεις)
- Υλικά μέσα (διαδικτυακό υλικό)
- Οικονομικά μέσα (για τη διοργάνωση της εκδήλωσης, για τους παρεμβαίνοντες, ενοικίαση αίθουσας, υποδοχή των συμμετεχόντων...)
- Κατάλληλος χώρος (αίθουσα συγκεντρώσεων....)

Η εκδήλωση διαρκεί συνήθως όλη την ημέρα, δηλ. 9:00 με 17:00

Η ημερίδα ευαισθητοποίησης απευθύνεται στο πλατύ κοινό, δηλ. στους παλιούς τεχνίτες, τους νέους, τους πολίτες εν γένει. Αν ο αριθμός των ατόμων είναι μεγάλος (πάνω από 100 άτομα) δεν μπορεί η εκδήλωση να είναι διαδραστική, ενώ ο ρόλος της είναι να εισπράξει πληροφορίες, να ανταλλάξει, να θέσει ερωτήματα, να υπάρξει ευαισθητοποίηση και συμμετοχή σχετικά με το αντικείμενο που παρουσιάζεται.

Αν στόχος της δράσης είναι η ευαισθητοποίηση για το αντικείμενο μιας μικρής ομάδας (10-15 συμμετέχοντες από μία τάξη μαθητών, φοιτητών ή ανέργων για παράδειγμα), καλό είναι να μπορέσουν να παρακολουθήσουν μια πρακτική εφαρμογή και επομένως να έχουν μια άμεση επαφή με την τέχνη, επιτόπου και ενδεχομένως στο ύπαιθρο.

5.2. Σαββατοκύριακο του ενεργού πολίτη (ενεργή μέθοδος εκπαίδευσης στο εργοτάξιο)

Αυτή η εκδήλωση συχνά διοργανώνεται για να διευκολύνει τη συνάντηση και την ανταλλαγή ανάμεσα στις γενιές, σε διαφορετικού είδους κοινό-στόχο ώστε να τους ευαισθητοποιήσει, να τους κινητοποιήσει και να τους ενθαρρύνει να μάθουν κάτι που είναι σημαντικό για τον εταίρο που διοργανώνει το γεγονός. Για τη μεταφορά ανάμεσα στις γενιές των παλιών τεχνικών, αυτή η μέθοδος είναι η πιο προσιτή. Πράγματι, σε διάστημα δύο ή δυόμισι ημερών μπορεί κανείς να μυήσει τα άτομα σε μια ειδική τεχνική και να μεταφέρει πραγματικά μια γνώση. Είναι επίσης δυνατόν να αναλυθεί η εκμάθηση σε πολλά σαββατοκύριακα.

Σε διάρκεια δύο ημερών, άτομα όλων των ηλικιών (ενεργά ή όχι) ανακαλύπτουν παραδοσιακές τεχνικές σε έναν υπαίθριο χώρο. Έτσι οι συμμετέχοντες ευαισθητοποιούνται, είναι σε θέση να αναπαραγάγουν τις πιο απλές τεχνικές σε ιδιωτικό ή συλλογικό πλαίσιο ή γίνονται ενήμεροι πολίτες, ώστε να βοηθήσουν στην προώθηση μιας πιο ποιοτικής διαχείρισης του περιβάλλοντός τους.

Η παιδαγωγική μέθοδος είναι σχεδόν εξ ολοκλήρου στραμμένη προς την πρακτική. Η θεωρητική συμβολή αφορά μια μικρή εισαγωγή, μιας ώρας το πολύ σε αίθουσα ή επιτόπου, από έναν τεχνικό εισηγητή. Παρουσιάζονται βασικές αρχές για τις παραδοσιακές τεχνικές και για τη σημασία που έχουν για τη διαχείριση του χώρου. Οι παρεμβαίνοντες εκπαιδευτές είναι επαγγελματίες ειδικευμένοι στο σχετικό τεχνικό αντικείμενο (καθηγητής αγροτικού λυκείου για τους εμβολιασμούς, αρχιτέκτονας τοπίου για τις κατασκευές κ.λπ.)

Είναι σαφώς μια πρωτότυπη διαδικασία ευαισθητοποίησης του κοινού στις τεχνικές της διαχείρισης του χώρου ή της παραγωγής, σε μια κοινωνία όπου οι παραδοσιακές μέθοδοι μεταφοράς της γνώσης έχουν διακοπεί.

Αυτή η διαδικασία μεταβίβασης της γνώσης είναι ειδικά κατάλληλη για τις τεχνικές διαχείρισης του χώρου επιτόπου (κατασκευαστικές τεχνικές, τεχνικές περιποίησης και ανάπτυξης των

οπωρώνων και διάφορες άλλες τεχνικές). Πρόκειται για μια ενεργό μέθοδο εκμάθησης: οι συμμετέχοντες μαθαίνουν εκτελώντας έργο, έρχονται απευθείας σε επαφή με το αντικείμενο της τεχνογνωσίας. Όταν τα επίπεδα γνώσεων είναι διαφορετικά μεταξύ των συμμετεχόντων, αυτό βοηθάει στην ανταλλαγή των γνώσεων.

Αυτή η διαδικασία μεταβίβασης, δίνει τη δυνατότητα μιας συγκεκριμένης και πρακτικής εκμάθησης κατά την οποία οι συμμετέχοντες χειρίζονται και ανακαλύπτουν με άμεσο τρόπο τις γνώσεις που μεταδίδει ο κατέχων.

Τέλος, αυτή η μέθοδος φαίνεται ότι είναι εντελώς κατάλληλη για διαφορετικού τύπου κοινό που δεν είναι καθόλου εξοικειωμένο με τις κλασσικές μεθόδους εκμάθησης (θεωρητικές).

Απαραίτητα μέσα για την εφαρμογή της μεθόδου

Ανθρώπινα

Παραμβάσεις ενός παλιού τεχνίτη

Αυτός ο τεχνίτης, εκτός από τη γνώση που κατέχει, πρέπει να μπορεί να εξηγήσει με απλά λόγια την τεχνική του και να λειτουργήσει σαν εκπαιδευτής (δεξιότητα που πρέπει να διαπιστωθεί από τον υπεύθυνο της οργάνωσης).

Επί παραδείγματι, για μια κατάρτιση στην τεχνική της ξερολιθιάς (κατασκευή ενός τοίχου αντιστήριξης), οι παιδαγωγικές φάσεις που πρέπει να είναι γνωστές και να εφαρμόζονται είναι οι ακόλουθες:

1. Καθαίρεση και διαλογή των λίθων, επιλογή των υλικών
2. Προετοιμασία των υποβάθρων, εφαρμογή των οδηγιών (έννοια της κλίσης)
3. Κατασκευή του τοίχου και του ντρενάζ
4. Τοποθέτηση των λίθων επικάλυψης

Παιδαγωγικά

Μια αίθουσα συνεδριάσεων (για το πολύ μισή μέρα)

Έντυπα με οδηγίες για την τεχνική

Εκπαιδευτικές αφίσες στο εργοτάξιο (έκθεση)

Ενδεχομένως οπτικοακουστικό υλικό

Υλικά

Ένας ή περισσότεροι χώροι παρέμβασης που θα έχουν προηγουμένως εντοπισθεί (με σύμφωνη γνώμη του ιδιοκτήτη).

Ενδεχομένως προμήθεια υλικού (πέτρες) στο εργοτάξιο.

Ατομικός εξοπλισμός ασφαλείας (γάντια, υποδήματα ασφαλείας κ.λπ.) που τα προμηθεύεται ο συμμετέχων.

Συλλογικός εξοπλισμός ασφαλείας (π.χ. σήμανση σε οδικό δίκτυο για το εργοτάξιο).

Ελαφρύ γεύμα που το προμηθεύεται ο κάθε συμμετέχων.

Οικονομικά

Ενδεικτικά: 4.500€

Όμως το κόστος μπορεί να κυμαίνεται ανάλογα με τη σημασία και τη φύση του εργοταξίου (αν χρειάζονται ή όχι υλικά κ.λπ.), του αριθμού των συμμετεχόντων και του ποσού που μπορεί να καλύψει ο διοργανωτής (προσφορά φαγητού κ.λπ.)

Ο χώρος

Κατάλληλη σε μέγεθος αίθουσα για την ομάδα

Ένας ή περισσότεροι χώροι παρέμβασης που θα έχουν προηγουμένως εντοπισθεί (με τη σύμφωνη γνώμη του ιδιοκτήτη), με εύκολη πρόσβαση για τους συμμετέχοντες αλλά και για την προμήθεια των υλικών.

Διάρκεια και ωριαίο πρόγραμμα

Ένα σαββατοκύριακο, δηλ. 16 ώρες (εκ των οποίων 2 ώρες θεωρία)

Το σαββατοκύριακο του ενεργού πολίτη απευθύνεται στο πλατύ κοινό, δηλ. στους παλιούς τεχνίτες, στους νέους, στους πολίτες εν γένει. Καλό είναι να μη συμμετέχουν πάνω από 5,6 άτομα σε κάθε εργαστήριο, γιατί ο κατέχων τις γνώσεις πρέπει να μπορεί να παρατηρεί και να διορθώνει τις κινήσεις κάθε συμμετέχοντα. Για νέους που ενδιαφέρονται για την εκμάθηση μιας τέχνης, μπορούν να οργανωθούν μια σειρά από σαββατοκύριακα των ενεργών πολιτών, εάν δεν μπορούν να παρακολουθήσουν το εκπαιδευτικό εργοτάξιο.

Προτεινόμενο σενάριο για την εφαρμογή των παιδαγωγικών μεθόδων

1. Καθορισμός της ανάγκης και των ζητούμενων από το κοινό (ποιο είδος μετάδοσης είναι το πιο περιζήτητο;)
2. Διερεύνηση για τον εντοπισμό ενός εκπαιδευτή (επαγγελματία ή απλά κατέχοντος την τέχνη)
3. Επιλογή του χώρου παρέμβασης-τακτοποίηση των πρακτικών ζητημάτων (ανάγκες σε προμήθεια υλικών, εξοπλισμός μικρής κλίμακας για τους συμμετέχοντες κ.λπ.)
4. Περίοδος δημοσιοποίησης, κινητοποίησης του κοινού-στόχου
5. Εφαρμογή της κατάρτισης

Συμβουλές και προτάσεις

Η δωρεάν παροχή της κατάρτισης αποτελεί μεγάλο πλεονέκτημα και δίνει τη δυνατότητα μεγάλης συμμετοχής (κυρίως σε άτομα μειονεκτούντα)

Ανάλογα με τις εγγραφές στην κατάρτιση, δυνατότητα οργάνωσης των μετακινήσεων με διάθεση των ιδιωτικών αυτοκινήτων σε κοινή χρήση.

Να μην παραλείπονται οι στιγμές συντροφικότητας (μετά την προσπάθεια και την καταπόνηση, η απόλαυση)

Δημιουργία μιας βάσης δεδομένων για τους συμμετέχοντες

Αυτά τα άτομα θα μπορούν στη συνέχεια να πληροφορηθούν και να συμμετέχουν σε δράσεις αποκατάστασης της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς που θα οργανώνονται από τους συλλογικούς φορείς της περιοχής.

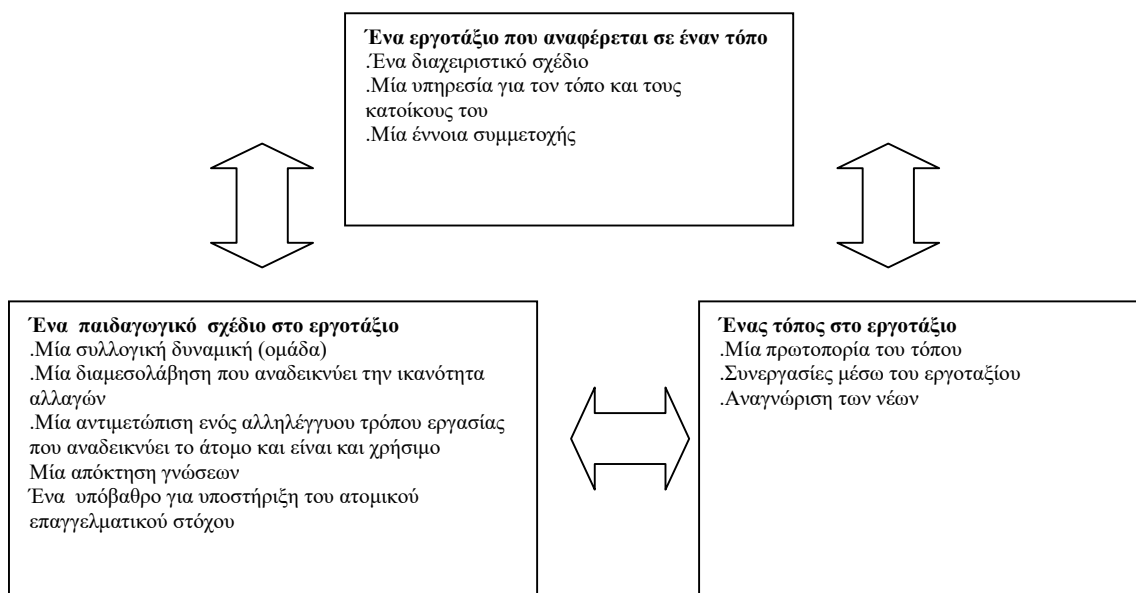
5.3. Εκπαίδευση στο εργοτάξιο

Η εκπαίδευση στο εργοτάξιο είναι μια μέθοδος τυπικά γαλλική, αλλά γνωστή σε άλλες χώρες ως εκμάθηση μέσω της πρακτικής άσκησης, δηλ. εφαρμόζοντας δράσεις, αποκτούμε τις βάσεις μιας τεχνικής.

Η εκπαίδευση στο εργοτάξιο είναι μία ενεργή παιδαγωγική μέθοδος, που θέτει τους εκπαιδευόμενους σε πραγματικές συνθήκες εργασίας, μέσω μιας συλλογικής παραγωγής, γενικού ενδιαφέροντος και ως απάντηση στις ανάγκες του τόπου και των κατοίκων του.

Ένα εργοτάξιο αποτελεί συγχρόνως ένα παιδαγωγικό υπόβαθρο και ένα έργο κοινωνικά χρήσιμο. Στην ουσία πρόκειται για ένα έργο διαμεσολάβησης μεταξύ των διαφόρων τύπων κοινού-στόχου με μια δράση που ενθαρρύνει την ένταξη στην κοινωνία των πολιτών ή κατάρτισης, και συγχρόνως παράγει ένα προϊόν γενικού ενδιαφέροντος, ως απάντηση στις ανάγκες μιας συλλογικότητας, μιας κοινότητας, μιας ομάδας πολιτών. Αποτελεί ένα εργαλείο τοπικής ανάπτυξης, ελκυστικότητας του τόπου και κοινωνικού συνδέσμου. Τέλος, αποτελεί μια πρακτική οικονομικής ανάπτυξης που συνδέεται άρρηκτα με τις αρχές της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας και της λαϊκής επιμόρφωσης.

Μέσα από την εργασία τους οι νέοι αναγνωρίζονται και αναδεικνύονται οι δεξιότητές τους. Ανακαλύπτουν τον κόσμο της εργασίας και την οικονομική του πραγματικότητα χωρίς κίνδυνο εκμετάλλευσης και αποκλεισμού, συνθέτουν μια αλληλέγγυα συλλογικότητα. Το εργοτάξιο δομείται πάνω σε ένα «σχέδιο» και σε έναν «τόπο»

Οι στόχοι αυτής της εμπειρίας στο εργοτάξιο είναι να δοθεί η ευκαιρία στους νέους να συμμετάσχουν σε μια διαδικασία ένταξης στην κοινωνία των πολιτών, σε ένα συλλογικό έργο και να αποκτήσουν ειδικές τεχνικές γνώσεις. Η εμπειρία αυτή αποτελεί επίσης ευκαιρία γνωριμίας με τον τόπο, τον πολιτισμό και την κληρονομιά του. Επιδιώκει να διευκολύνει τον επαφή με τον «άλλον», και τις πολιτιστικές ανταλλαγές, να εμπλέξει τους νέους στην καθημερινότητα της ομάδας, να δημιουργήσει εναλλαγές ανάμεσα στην κινητοποίηση που απαιτεί το εργοτάξιο και στην ψυχαγωγία. Οι εθελοντές επωφελούνται από τις δεξιότητες των ειδικών συντονιστών στον χώρο εργασίας που προβλέπει το εργοτάξιο κατάρτισης.

Μία ομάδα 12 νέων εθελοντών εγκαθίστανται κοντά σε ένα χώρο που πρόκειται να αποκατασταθεί. Για δύο ή τρεις εβδομάδες, τα πρωινά είναι αφιερωμένα στο εργοτάξιο και τα απογεύματα στη γνωριμία με τον τόπο, μέσω δραστηριοτήτων (επισκέψεις, αθλητικές δραστηριότητες, πολιτιστικές κ.λπ.). Η κοινότητα διαθέτει τον χώρο διαμονής καθώς και τα υλικά για το εργοτάξιο. Η οργανωτική δομή διαθέτει τους συντονιστές, τεχνικούς και εκπαιδευτικούς για την εφαρμογή του εργοταξίου και την εμπύχωση της ομάδας.

Το θέμα του εργοταξίου αποφασίζεται σύμφωνα με τις ανάγκες της κοινότητας και το είδος του πολιτιστικού αντικειμένου που χρειάζεται συντήρηση. Μπορεί να υπάρχει μεγάλη ποικιλία: πλυσταριά, κρήνες, ξερολιθικοί τοίχοι αντιστήριξης, καλντερίμια, τείχη κ.λπ. Ανάλογα με τις αναγκαίες εργασίες, οι νέοι μπορεί να χρειαστεί να αντιμετωπίσουν διάφορες παραδοσιακές τεχνικές αναστήλωσης (κονιάματα, στέγη, ξύλινο σκελετό, ξερολιθιά κ.λπ.)

Σε κάθε περίπτωση οι τεχνικές που διδάσκονται λαμβάνουν υπόψη την εξοικονόμηση ενέργειας και για τα έργα που υλοποιούνται προβλέπεται μια διάρκεια ζωής πολλών εκατονταετιών. Τα υλικά που χρησιμοποιούνται είναι φυσικά (πέτρες, ασβέστης, ώχρες), και η χρήση τους μπορεί να ανανεώνεται, για παράδειγμα οι λίθοι της ξερολιθιάς και ο γύψος.

Απαραίτητα μέσα για την εφαρμογή της μεθόδου

Ανθρώπινα

- 1 υπεύθυνος έργου που καθορίζει τις εργασίες που πρέπει να γίνουν, εντοπίζει τις ανάγκες σε υλικά και τη διαμονή της ομάδας που θα εργαστεί.
- 1 τεχνικός υπεύθυνος πρόκειται για τον κατέχοντα την τέχνη. Επιλέγεται ανάλογα με τις ανάγκες παρέμβασης και την ειδικότητα του (χτίστης πέτρας, κατασκευαστής ξύλινης στέγης, μάστορας κ.λπ.). Είναι ήδη άτομο ευαισθητοποίησης για την μεθοδολογία της μεταβίβασης της γνώσης από γενιά σε γενιά. Κυρίως προς νέους που προέρχονται από διάφορους χώρους προέλευσης.
- 1 παιδαγωγικός υπεύθυνος, με ικανότητα να αναλάβει την ομάδα και να της γνωρίσει τον τόπο. Εγγυάται τη συνοχή της ομάδας και την ασφάλεια των νέων εθελοντών

Παιδαγωγικά υλικά

- Οι νέοι φέρουν το υλικό της κατασκήνωσης αν απαιτηθεί
- Εάν είναι απαραίτητο οργανώνεται ένα υπαίθριο μπαρ με στοιχειώδη εξυπηρέτηση κουζίνας
- Ένα μικρό λεωφορείο για την μετακίνηση προς το εργοτάξιο και τη γνωριμία με τον τόπο
- Υλικά και μέσα για το εργοτάξιο και την ασφάλεια

Οικονομικά

Ένα μέσο κόστος ενός εργοταξίου εθελοντών που περιλαμβάνει όλα τα τεχνικά και παιδαγωγικά μέσα, ανέρχεται περίπου στα 25.000€. Σε κάθε συμμετέχοντα ζητάνε συμμετοχή περίπου 150€. Ο Δήμος μπορεί ενδεικτικά να συμμετάσχει με ποσό 7.000€, ενώ το υπόλοιπο ποσό καλύπτεται από δημόσιους πόρους (κρατικούς, περιφερειακούς, νομαρχιακούς), στο πλαίσιο ενός περιφερειακού προγραμματισμού που προβλέπει εξεύρεση κονδυλίων για τη διοργάνωση εκπαιδευτικού εργοταξίου για εθελοντές

Οι χώροι

- Φιλοξενία: όταν ο Δήμος ή η Κοινότητα έχει τη δυνατότητα, θέτει στη διάθεση των διοργανωτών ένα χώρο για την υποδοχή των εθελοντών, όπου υπάρχουν χώροι υγιεινής, δυνατότητα μαγειρέματος και κατανάλωσης των γευμάτων. Αν αυτό δεν είναι δυνατόν, η ομάδα εγκαθίσταται σε εγκατάσταση camping σε μικρή απόσταση από το εργοτάξιο
- Ο χώρος του εργοταξίου θα πρέπει να είναι όσο γίνεται πιο ασφαλής για την αποφυγή ατυχημάτων (τοποθέτηση ικριωμάτων, περιφράξεις ασφαλείας, σημάνσεις κ.λ.π.)

Διάρκεια εργασίας σε ώρες: προβλέπεται εργασία 6 ημερών εβδομαδιαίως για δύο ή τρεις εβδομάδες, δηλ. από 96 έως 144 ώρες (περιλαμβανομένων των δραστηριοτήτων γνωριμίας με τον τόπο)

Η μέθοδος είναι κατάλληλη και αποτελεσματική για κάθε είδους κοινό ηλικίας 15ετών και άνω. Η ομάδα δε θα πρέπει να ξεπερνάει τα 12 άτομα.

Προτεινόμενο σενάριο για την υλοποίηση της εκπαιδευτικής μεθόδου

Τα εργοτάξια εθελοντών αποτελούν ένα υπόβαθρο ανταλλαγών απόκτησης τεχνογνωσίας και στάσης ζωής. Χρειάζεται να αναπτυχθεί μία δυναμική ομάδας, κάθε συμμετέχων να βρει τη θέση του στην κοινότητα είτε στον χώρο διαμονής, είτε στο εργοτάξιο. Ο ρόλος του παλιού τεχνίτη είναι πολύ σημαντικός τις πρώτες μέρες, γιατί μπορεί να βοηθήσει στην ανάπτυξη αυτής της δυναμικής. Με πολύ απλές δραστηριότητες (σπάσιμο πάγου, μικρά παιχνίδια), δημιουργείται φιλικό κλίμα και δένει η ομάδα.

Ως προς την καθημερινότητα:

Οι κανόνες διαβίωσης πρέπει να διευκρινιστούν εξ αρχής και με την παρουσία όλων.

Ως προς τα πρακτικά ζητήματα, το φαγητό προετοιμάζεται από τους ίδιους ανά δύο άτομα αλλά προσέχοντας να υπάρχει ποικιλία στα εδέσματα ώστε να μην καταναλώνουν καθημερινά το ίδιο μενού.

Αυτό αποτελεί την ευκαιρία να αναδειχθούν και οι ηγετικοί χαρακτήρες. Επίσης είναι η ευκαιρία να καλλιεργηθούν έννοιες που αφορούν τις καλές διατροφικές πρακτικές, τη διαλογή των απορριμμάτων κ.λπ. Επίσης γίνεται επεξεργασία ενός προγράμματος που θα προβλέπει τη σειρά με την οποία θα γίνεται το πλύσιμο των πιάτων, η μαγειρική, η τακτοποίηση και ο καθαρισμός των χώρων κ.λπ.

Στο εργοτάξιο

Απαιτείται τουλάχιστον μια ώρα θεωρίας για να γνωρίσουν οι νέοι τα εργαλεία, το λεξιλόγιο, τα υλικά κ.λπ. Κατά το θεωρητικό σκέλος της εκπαίδευσης παρουσιάζεται και το σχεδιασμένο έργο ώστε να έχουν όλοι κατανοήσει τον στόχο της εργασίας τους.

Στη συνέχεια ακολουθεί η πρακτική, ή έναρξη της οποίας είναι σημαντική και χρειάζεται υποστήριξη προς τον μαθητευόμενο νέο, ώστε να αποκτήσει αυτοπεποίθηση για την υλοποίηση του έργου. Πρέπει σύντομα να είναι σε θέση να αυτοαξιολογηθεί: κάνω σωστά τη δουλειά μου, έχω ελέγξει καλά τα σημεία ελέγχου, πριν ζητήσω βοήθεια κ.λπ.

Η αυτοαξιολόγηση γίνεται επίσης στο χώρο διαμονής και καθ'όλη τη διάρκεια του εργοταξίου. Η χρήση του Youth pass, διευκολύνει τους νέους στην αυτοαξιολόγησή τους και να αποκτήσουν μια βεβαίωση στο τέλος του εργοταξίου. Διαφορετικά, με πιο άτυπο τρόπο, αρκεί κανείς να ρωτήσει τον εκπαιδευόμενο τι έμαθε κατά την εργασία στο εργοτάξιο αλλά και εκτός εργοταξίου.

Συστάσεις και προτάσεις προς τους εταίρους του έργου σχετικά με αυτή την παιδαγωγική μέθοδο.

- Οι συμμετέχοντες πρέπει να αισθάνονται ότι αυτό που καλούνται να εκτελέσουν, τους αφορά
- Θα πρέπει όσο το δυνατόν πιο σύντομα να αποκτήσουν αυτονομία
Προσοχή, αυτόνομος δεν σημαίνει ότι κάνω μόνος μου όλα τα καθήκοντα που μου αναθέτουν, αλλά ότι μπορώ να αναλαμβάνω σύντομα να εκτελώ τις απλές κινήσεις που αφορούν την εργασία μου
- Μη διστάζετε να ενθαρρύνετε τους νέους ακόμα κι αν το έργο που ανέλαβαν να εκτελέσουν δεν είναι τόσο καλό. Δεν πρέπει να υποβαθμίζεται η προσπάθειά τους αλλά μάλλον να τους υποστηρίζει κανείς ακόμα κι αν χρειαστεί να εκτελέσει εκείνος τη δουλειά τους. Θα πρέπει κάθε συμμετέχων να μπορέσει να διαπιστώσει την πρόοδο στη δουλειά του, οποιοδήποτε κι αν είναι το καθήκον που ανέλαβε.
- Προσοχή στην ασφάλεια, οι συμμετέχοντες μπορεί να αντιμετωπίσουν κινδύνους. Υπάρχουν κανόνες και συμβουλές που θα πρέπει υποχρεωτικά να εφαρμόζουν.
- Δεν αρκεί να ακούει κανείς μόνο με τα αυτιά, πρέπει να έχει του νου του σε όσα συμβαίνουν γύρω του.

Άλλες χρήσιμες πληροφορίες:

- Η προετοιμασία και η τοποθέτηση των οδηγών πρέπει να γίνονται πριν από την εμφάνιση των εθελοντών
- Οι πέτρες να είναι τοποθετημένες στις παλέτες
- Τα κοπτικά εργαλεία να είναι ακονισμένα

5.4. Άλλες μέθοδοι

Η πιο παραδοσιακή μέθοδος αλλά ίσως και η λιγότερο ελκυστική, είναι η εκμάθηση από γενιά σε γενιά, παλαιών τεχνικών που σιγά-σιγά εξαφανίζονται, μέσω ειδικών μαθημάτων εξειδίκευσης. Κυρίως πρόκειται για χειροτεχνικά επαγγέλματα. Οι υπηρεσίες και τα γραφεία απασχόλησης στις διάφορες χώρες οργανώνουν μαθήματα επανειδίκευσης και ανάλογα με τις ανάγκες της περιφέρειας και στους καταλόγους αυτών των καταρτίσεων θα μπορούσαν να περιλαμβάνονται και παλιά παραδοσιακά επαγγέλματα.

Βάση αυτής της μεθόδου αποτελεί η εναλλαγή ανάμεσα στη θεωρία και στην εφαρμοστική επίδειξη της τεχνογνωσίας από τον ίδιο τον κατέχοντα τις γνώσεις, σε ένα εργαστήριο, μία αίθουσα ή στο ύπαιθρο (χωράφι, κήπος, αυλή κ.λπ.)

Μετά τη θεωρητική επεξήγηση, οι εκπαιδευόμενοι εκτελούν τις δράσεις που ο παλιός τεχνίτης τους επιδεικνύει. Έχουν στη διάθεσή τους εργαλεία και υλικά κατάλληλα για τους ίδιους, προκειμένου να εκτελέσουν την εργασία που τους ανατίθεται.

Αυτή η παιδαγωγική μέθοδος είναι κατάλληλη για κάθε είδος μεταφορά τεχνογνωσίας από γενιά σε γενιά (πέτρα, ξερολιθιά, ξύλο, εμβολιασμοί, φαρμακευτικά φυτά, μαλλί, μαγειρική, κ.λπ.)

6. Τρόπος παρέμβασης των κατεχόντων τη γνώση

Τα παραδοσιακά επαγγέλματα και οι τεχνικές, επί αιώνες συμμετείχαν στην οικονομική, κοινωνική και τοπική ανάπτυξη. Σημάδεψαν τις προβιομηχανικές κοινωνίες και αποτελούν σήμερα μία σημαντική κληρονομιά για τις κοινωνίες αυτές. Όμως η σύγχρονη ανάπτυξη τις τοποθέτησε στο περιθώριο των σημερινών πρακτικών και έτσι αυτά τα επαγγέλματα παρακμάζουν και τείνουν να ξεχαστούν.

Πρόθεσή μας είναι να τα αναδείξουμε και να τα επανεξετάσουμε τόσο ως πρακτικές αιφόρου ανάπτυξης όσο και ως εργαλεία κινητοποίησης του πληθυσμού και των τοπικών οργανισμών.

Οι κατέχοντες αυτές τις τεχνικές και την τεχνογνωσία είναι σήμερα οι τεχνίτες και οι ειδικοί που συνεχίζουν να χρησιμοποιούν ως γνώσεις αυτές και τις εφαρμόζουν με τον παραδοσιακό τρόπο.

Το κείμενο που ακολουθεί προτείνει μια μεθοδολογία-πρόταση οργάνωσης ως μετάδοσης της τεχνογνωσίας και των παραδοσιακών δεξιοτήτων στη σημερινή κοινωνία. Σκοπός είναι αφενός να επανενταχθούν οι τεχνικές αυτές με λειτουργικό τρόπο στις σύγχρονες πρακτικές και αφετέρου να μετατραπούν σε νέες ευκαιρίες απασχόλησης για τους ενδιαφερόμενους (νέους).

Πριν από την πραγματική παρέμβαση του κατέχοντος τη γνώση θα πρέπει να καθοριστεί και να επιβεβαιωθεί το περίγραμμά του, να ευαισθητοποιηθεί προκειμένου να συμμετάσχει στο έργο της μετάδοσης της τέχνης από γενιά σε γενιά, να καταρτισθεί ως προς τις αρχές της εκπαίδευσης των ενηλίκων (εάν δεν το έχει ήδη κάνει) να υποστηριχθεί στην προετοιμασία και την υλοποίηση της κατάρτισης (με οδηγίες) και να αναδειχθεί η δράση με δημοσιοποίηση.

1. Περιγραφή του ειδικευμένου τεχνίτη

. Ποιος είναι;

Τεχνίτης με εμπειρικές γνώσεις, με περιορισμένη εν γένει τυπική εκπαίδευση και σε προχωρημένη ηλικία

. Πως έμαθε το επάγγελμα;

Έμαθε το επάγγελμα, ως μαθητευόμενος από άλλους τεχνίτες. Ανάπτυξε τις δεξιότητές του μέσω παρατηρητικότητας, πρακτικές εφαρμογής και ομαδικής εργασίας

.Με ποιο τρόπο η εμφάνιση νέων τεχνιτών επηρέασε τις γνώσεις του; Πως οι νέες τεχνικές διευκολύνουν το επάγγελμά του;

2. Συζήτηση με τον ειδικευμένο τεχνίτη και διαδικασία ευαισθητοποίησης με στόχο

. Την ανάδειξη του επαγγέλματός του, των δεξιοτήτων του και με υπογράμμιση της σημασίας που έχει η διατήρηση και η εξέλιξη αυτών των τεχνικών.

.Την κινητοποίησή του προκειμένου να συμμετάσχει στη διαδικασία της μετάδοσης των δεξιοτήτων στους νέους που ενδιαφέρονται, προβάλλοντάς του τα οφέλη που μπορεί να έχει ο ίδιος και το επάγγελμά του.

.Την ενδυνάμωση της αυτοεκτίμησής του και την αξιολόγηση στο σωστό βαθμό του επαγγέλματός του και των γνώσεων του

.Την ένταξή του σε μια υπάρχουσα ομάδα άλλων επαγγελματιών και τυπικών οργανώσεων

3.Κατάρτιση του ειδικευμένου τεχνίτη

. Κατάρτιση από έναν σύμβουλο-εκπαιδευτή εκπαιδευτών ενηλίκων και από έναν επιστήμονα για την τεχνική εξειδίκευση

. Η κατάρτιση λαμβάνει υπόψη τα χαρακτηριστικά της εκπαίδευσης ενηλίκων, δηλ.:

1. Οι συμμετέχοντες είναι όλοι ενήλικοι και βρίσκονται σε προχωρημένη διαδικασία ανάπτυξης
2. Φέρουν έναν σημαντικό αριθμό εμπειριών και αξιών
3. Συμμετέχουν στην κατάρτιση με κάποιο στόχο και συγκεκριμένες προσδοκίες σ'ότι αφορά τη διαδικασία εκμάθησης
4. Έχουν ήδη αναπτύξει τα δικά τους μοντέλα εκμάθησης και κατάρτισης

. Η κατάρτιση γίνεται με βάση τις αρχές και τη μεθοδολογία της κατάρτισης ενηλίκων, σύμφωνα με την οποία ο εκπαιδευόμενος μαθαίνει κυρίως χάρη στην ενεργό συμμετοχή του και όχι με την κλασσική εκπαίδευση θεωρητικών γνώσεων.

. Η κατάρτιση περιλαμβάνει: 1-σύντομη θεωρητική κατάρτιση., 2- πρακτική άσκηση, 3- υποστήριξη για καλή ένταξη στην ομάδα

. Η θεωρητική κατάρτιση θα είναι σύντομης διάρκειας και οι άλλες εκπαιδεύσεις θα γίνονται με διαρκή τρόπο

4. Προετοιμασία της πειραματικής κατάρτισης με προϋπόθεση την ενεργό συμμετοχή του τεχνίτη

Η πειραματική κατάρτιση έχει άμεση σχέση με την κατάρτιση του ειδικού, που αναλαμβάνει την μεταβίβαση των γνώσεων και της τεχνικής στους νέους, με συγκεκριμένο τρόπο. Αυτό αποδεικνύει και στον ειδικό πόσο χρήσιμη είναι αυτή η διαδικασία.

Η παιδαγωγική μέθοδος «Εκπαίδευση στο εργοτάξιο» είναι ιδιαίτερα κατάλληλη για την περίπτωση αυτή και απαιτεί:

- .Επιλογή του χώρου της πειραματικής κατάρτισης
- .Επιλογή των εργασιών που θα υλοποιηθούν
- .Αναζήτηση και επιλογή των εκπαιδευόμενων
- .Σύνταξη του προγράμματος κατάρτισης

5. Υλοποίηση της κατάρτισης

Η διάρκεια της πειραματικής κατάρτισης μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με τη ειδικότητα. Όμως είναι σημαντικό να δοθεί έμφαση στην πρακτική κατάρτισης που πρέπει να γίνεται σε πραγματικές συνθήκες εργασίας.

6. Οδηγίες κατάρτισης-τεχνικοί οδηγοί

Κατά τη διάρκεια της κατάρτισης θα παραχθούν οδηγοί κατάρτισης και τεχνικών, με το περιεχόμενο της κατάρτισης, τις τεχνικές εφαρμογής και την παρουσίαση της χρησιμότητας της τεχνογνωσίας αυτής για τον τόπο.

Η παρουσία των ειδικών θεωρείται ως ευκαιρία για μία προσέγγιση πιο επιστημονική της τεχνικής που διδάσκεται και δίνει την ευκαιρία να συνδεθούν οι εμπειρικές γνώσεις με τις σύγχρονες εξελίξεις.

Το παιδαγωγικό περιεχόμενο θα μπορέσει να χρησιμοποιηθεί μελλοντικά από κάθε οργανισμό ή ενδιαφερόμενο άτομο

Ως εκ τούτου προτείνουμε:

- Τη σύσταση μιας επιτροπής ειδικών-συντονιστών του προγράμματος με τη συμμετοχή και των τεχνιτών που θα αναλάβει την υλοποίηση αυτών των οδηγιών
- Την αξιολόγηση από τους αναγνώστες (ειδικούς, τεχνίτες, άλλους)

7. Δημοσιοποίηση/διάχυση της πληροφορίας

- Πρόκειται για εκδηλώσεις κατά την οποία παρουσιάζονται στο κοινό τα αποτελέσματα του έργου. Θα πραγματοποιηθεί στο χώρο του «εργοταξίου» και θεωρείται χρήσιμο να συμμετάσχουν οι τοπικοί φορείς, οι φορείς κατάρτισης, επαγγελματικές οργανώσεις καθώς και οι κάτοικοι της περιοχής.
- Δημοσίευση, ιντερνέτ, κοινωνικά δίκτυα, ράδιο-τηλεόραση

7. Κινητοποίηση των πολιτών

Το ζήτημα της κινητοποίησης των συμμετεχόντων στις δράσεις της μεταβίβασης της γνώσης από γενιά σε γενιά είναι ιδιαίτερης σημασίας. Ποιος πρέπει να προσκληθεί; Πώς θα επιτύχουμε την προσέλευση των ατόμων; Πώς θα κεντρίσουμε την επιθυμία των εν δυνάμει συμμετεχόντων και πώς θα διατηρήσουμε ζωντανή την επιθυμία αυτή και το ενδιαφέρον;

Η κινητοποίηση των νέων, των κατοίκων και εν γένει του κοινού, απαιτεί τη χρήση των εργαλείων επικοινωνίας.

Οι εμπειρίες του εταίρου του έργου έχουν αποδείξει ότι τα καλύτερα μέσα είναι οι εκστρατείες επικοινωνίας με διάφορους τρόπους, ώστε να μπορεί να απευθύνεται κανείς σε ποικίλο κοινό.

Για την επαφή με το εγγύς κοινό (τοπικό, περιφερειακό) τα πιο κατάλληλα μέσα είναι τα ακόλουθα:

- Τοποθέτηση αφισών σε κάθε κοινότητα
- Διανομή εντύπων
- Ανακοινώσεις στον ημερήσιο περιφερειακό τύπο
- Εκστρατεία ενημέρωσης μέσω της ιστοσελίδας της οργανωτικής δομής

Επίσης θα πρέπει να αναρτηθεί σε μία σελίδα του facebook μία πρόσκληση για εκδήλωση ενδιαφέροντος σε περιφερειακό επίπεδο, ώστε να μπορέσουν οι ενδιαφερόμενοι να εγγραφούν απευθείας στις δράσεις μέσω διαδικτύου.

Το δίκτυο των εταίρων και των τοπικών συνεργατών μπορεί να κινητοποιηθεί με τη διάχυση της πληροφόρησης μέσω e-mail. Για την εκστρατεία πληροφόρησης που να καλύπτει ευρύτερο χώρο από τον περιφερειακό χρειάζεται να χρησιμοποιηθούν εθνικής εμβέλειας μέσα (τύπος, ραδιόφωνο, τηλεόραση) πράγμα που απαιτεί και σημαντικές δαπάνες.

Μερικοί εταίροι οργανώνουν πρωτότυπες δράσεις για την κινητοποίηση του κοινού. Μεγάλη επιτυχία σημειώνεται μέσω των θεματικών εκθέσεων (φωτογραφίες γεφυριών για παράδειγμα), που συνοδεύονται από εισηγήσεις, προβολή βίντεο για τα πέτρινα γεφύρια καθώς και παραδοσιακή μουσική και τραγούδια. Έγινε επίσης μια εκστρατεία για την αναγνώριση ατόμων και τόπων, παραδοσιακών εκδηλώσεων, στρατιωτικών γεγονότων (στρατιώτες και ναυτικοί του πρώτου παγκοσμίου πολέμου), για μεταφορικά μέσα (άλογο, μοτοσυκλέτα,

ποδήλατο, παλιά αυτοκίνητα), για αθλητικά θέματα, για ζώα (άλογα, αγελάδες, πρόβατα), για μια μεγάλη συλλογή 700 τεμαχίων από παλιές φωτογραφίες (100 ετών και άνω) σε γυάλινες πλάκες.

Ένας άλλος τρόπος κινητοποίησης του κοινού μπορεί να είναι η οργάνωση εργαστηρίων μαγειρικής με στόχο να πληροφορηθούν άτομα με οικονομικές δυσκολίες, με ποιόν τρόπο είναι δυνατόν να μαγειρεύει κανείς υγιεινές τροφές, όχι δαπανηρές και με τοπικά προϊόντα.

Η τέχνη επίσης μπορεί να αποτελέσει ένα μέσο κινητοποίησης του κοινού-στόχου.

Τα φεστιβάλ (μουσικής, ποίησης, δραματικής τέχνης, ζωγραφικής) μπορεί να αποτελέσουν στοιχεία κινητοποίησης των κατοίκων για διάφορα θέματα τεχνογνωσιών που χάνονται καθώς και για θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς και εν συνεχεία να λειτουργήσουν σαν κίνητρο συμμετοχής σε συγκεκριμένες δράσεις για να αποκτήσουν βαθύτερη γνώση/να μάθουν περισσότερα για τα ζητήματα αυτά.

Μια από τις μεθόδους ευαισθητοποίησης/κινητοποίησης των πολιτών για τις παραδοσιακές τέχνες είναι τα «δημιουργικά εργαστήρια». Πρόκειται για εκδηλώσεις που διοργανώνονται σε διάφορες χώρες, με διαφορετικούς τίτλους («εισαγωγή στις παλιές τεχνικές», «δρομάκια των παραδοσιακών επαγγελμάτων», «από το αγρόκτημα στην πόλη» «από τους παλιούς στα παιδιά/στους νέους»). Αυτές οι δράσεις εντάσσονται σε λαϊκές καθιερωμένες συνήθως εκδηλώσεις και συγκεντρώνουν μεγάλο μέρος του τοπικού πληθυσμού, κατά τη διάρκεια των ετήσιων αγορών, όπως οι χριστουγεννιάτικες αγορές, θεματικές εκθέσεις, φεστιβάλ κ.λπ.

Οι κατέχοντες τις παλιές τεχνικές εγκαθίστανται με τα εργαλεία της δουλειάς τους, εργάζονται, παράγουν τα προϊόντα και οι περαστικοί/οι επισκέπτες, μπορούν να σταματήσουν να τους παρατηρήσουν, να θέσουν ερωτήσεις αλλά και να προσπαθήσουν να αναπαραγάγουν τις κινήσεις των κατασκευών που ανακαλύπτουν.

Πρόκειται για δραστηριότητες όπως η κεραμική, οι σφυρίχτρες, το τυρί, τα διακοσμημένα πασχαλινά αβγά, μικρά διακοσμητικά αντικείμενα κ.λπ.

Δείχνουν ενδιαφέρον κυρίως τα παιδιά και οι έφηβοι όταν κατασκευάζουν οι ίδιοι ένα αντικείμενο γιατί τους ανήκει και μπορούν να δοκιμάσουν την κατασκευή του με την παρακολούθηση του επαγγελματία χωρίς να φοβούνται ότι θα σπάσουν κάτι.

Με αυτόν τον τύπο εκδηλώσεων μπορεί να κινητοποιηθούν οι πολίτες που ενδιαφέρονται περισσότερο για τη κατασκευή προϊόντων με τις παλιές τεχνικές.

Για μια αποτελεσματική κινητοποίηση, καλό θα είναι να χρησιμοποιούνται τουλάχιστον τρεις τύποι επικοινωνίας κατάλληλοι για το κοινό στόχο και καθένας να χρησιμοποιείται επανειλημμένα (2 έως 5 φορές).

8. Μέθοδοι και εργαλεία ανάπτυξης των άτυπων δεξιοτήτων

Η άτυπη εκμάθηση πραγματοποιείται με δραστηριότητες της καθημερινότητας που συνδέονται με την εργασία, την οικογένεια ή με την ψυχαγωγία. Δεν είναι δομημένη με όρους στόχων, χρόνου ή πηγών εκμάθησης, διότι στις περισσότερες περιπτώσεις ο χαρακτήρας της δεν αφορά πρόθεση. Δηλαδή ο στόχος της κύριας δραστηριότητας δεν είναι η εκμάθηση, διότι δεν επικυρώνεται με έναν τίτλο ή με ένα δίπλωμα. Μαθαίνουμε διαβάζοντας βιβλία, οδηγούς, εγχειρίδια, περιοδικά, εφημερίδες, ακούγοντας ραδιόφωνο, παρακολουθώντας εκπομπές στην τηλεόραση, ψάχνοντας στο ιντερνέτ, συμμετέχοντας σε συνέδριο, ρωτώντας κάποιον φίλο, παρακολουθώντας κάποιον στην εργασία του, εργαζόμενοι ως εθελοντές σε έναν σύλλογο ή σε κάποιον οργανισμό.

Στο πλαίσιο του έργου Eco-management, κατά τη δεύτερη φάση του πειραματισμού των καταρτίσεων, οι συμμετέχοντες (νέοι) θα έχουν την ευκαιρία να αποκτήσουν ή να αποδείξουν ότι γνωρίζουμε αφενός τυπικές δεξιότητες, δηλ. παλιές τεχνικές, και αφετέρου άτυπες δεξιότητες, κυρίως κοινωνικές (τις ονομαζόμενες «ήπιες δεξιότητες»), δηλ. δεξιότητες στους ακόλουθους τομείς:

- Επικοινωνία
- Ομαδική εργασία
- Λήψη αποφάσεων
- Επίλυση προβλημάτων
- Σχεδιασμός οργάνωσης
- Δεξιότητες σχετικές με τις νέες τεχνολογίες
- Πολλαπλά καθήκοντα
- Κριτική σκέψη
- Ενεργή ακρόαση
- Ηθική
- Δημιουργικότητα
- Κοινωνικές δεξιότητες και ενεργοποίηση ως πολιτών

Σ'ότι αφορά την επικύρωσή τους, είναι δύσκολο να εξηγήσει κανείς και να εντοπίσει την απόκτηση αυτών των άτυπων δεξιοτήτων,, εφόσον ο χαρακτήρας της εκμάθησης δεν έχει πρόθεση, αλλά και οι συνθήκες της απόκτησης των δεξιοτήτων αυτών δεν αντιστοιχούν καθαρά σε πρόθεση εκμάθησης. Επομένως, η επικύρωση αλλά και η μεταβίβαση αυτών των άτυπων δεξιοτήτων, είναι δύο πολύ δύσκολες διαδικασίες.

Μεταξύ των μεθόδων που χρησιμοποιούνται για τον εντοπισμό των άτυπων δεξιοτήτων που απόκτησε ένα άτομο, είναι η παρατήρηση στο πεδίο της δράσης ή της εργασίας του, μία συνέντευξη, ένα τεστ ή μία εξέταση:

Η παρατήρηση: ορίζεται ως απόκτηση των αποδείξεων εκ μέρους των υποψηφίων κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης των καθηκόντων τους. Μπορεί να έχει μεγάλη αξία ως προς την εκπαίδευση και να ανοίγει την πρόσβαση σε δεξιότητες που δύσκολα εντοπίζονται και

επικυρώνονται με άλλους τρόπους. Επίσης με τη μέθοδο αυτή μπορεί να γίνεται συγχρόνως αξιολόγηση τους συνόλου των δεξιοτήτων και με δικαιότερο τρόπο, εφόσον τα άτομα που αξιολογούνται δεν απομακρύνονται από το περιβάλλον της συνήθους εργασίας τους ή δεν υποβάλλονται σε επιπλέον στρες πριν από την αξιολόγηση. Αντιθέτως δεν είναι δυνατόν να εφαρμόζεται πάντοτε για λόγους χαρακτηριστικών, ασφάλειας, χρονικού περιορισμού και για άλλους παράγοντες: για παράδειγμα χρειάζεται περισσότερος χρόνος αν υπάρχουν πάνω από 1 αξιολόγηση ή αν η αξιολόγηση γίνεται με βάση μια καθημερινή πρακτική, οι πληροφορίες που καταγράφονται για την αξιολόγηση του ατόμου μπορεί να είναι ειδικές σε σχέση με το πλαίσιο και να μην μπορούν να γίνουν γενικές.

Η άσκηση προσομοίωσης: τα άτομα τοποθετούνται σε κατάσταση παρόμοια με την πραγματική ζωή για την αξιολόγηση των δεξιοτήτων. Σε μερικές περιπτώσεις χρησιμοποιείται όταν η παρατήρηση δεν είναι δυνατή. Όμως, η χρήση της είναι περιορισμένη από πολλές απόψεις, κυρίως λόγω του κόστους, διότι η προσομοίωση μπορεί να είναι πολύ πιο πολύπλοκη ως προς την διοργάνωση και πιο ακριβή από άλλες μεθόδους επικύρωσης. Συνήθως απαιτούνται μελέτες και αναλύσεις της εργασίας για να ετοιμαστεί σωστά. Η προσομοίωση μπορεί να λύσει ένα μέρος των προβλημάτων της παρατήρησης που γίνεται κατά τη διάρκεια των εργασιών διότι δίνει τη δυνατότητα να τοποθετηθούν τα άτομα, σε διαφορετικά πλαίσια και έτσι να αυξήσουν την εγκυρότητα της αξιολόγησης. Η ποιότητα και η αντικειμενικότητα αυτής της μεθόδου θεωρούνται γενικά αυξημένες.

Συνέντευξη, τεστ και εξετάσεις

Έχουν το πλεονέκτημα της οικειότητας, της κοινωνικής αναγνώρισης, της εγκυρότητας και της πιστότητας. Επίσης δεν κοστίζουν πολύ και υλοποιούνται με ταχύτητα, σε σχέση με άλλες μεθόδους. Μπορούν να συσχετιστούν με εκπαιδευτικούς κανονισμούς πιο άμεσα από άλλα εργαλεία. Όμως, μπορεί ενδεχομένως να φοβίζονται αυτούς που είχαν αρνητικές εμπειρίες με τη τοπική εκπαίδευση ή που είναι σχετικά αδύναμοι στον προφορικό ή/και γραπτό λόγο.

Στο πλαίσιο του έργου Eco-management, οι κατέχοντες τις γνώσεις, οι εκπαιδευτές, οι συντονιστές θα περιοριστούν στη μέθοδο της παρατήρησης.

Εξάλλου, οι δεξιότητες (τυπικές και άτυπες), επικυρώνονται εν γένει με ένα έγγραφο που θα μπορούσε να έχει τη μορφή ενός απλού πιστοποιητικού όπου θα καταγράφονται οι άτυπες δεξιότητες ενός ατόμου, ή μια μορφή πιο αναλυτική, όπως προτείνεται για το έργο Ecomanagement στο Παράρτημα 3 «Βιβλιάριο άτυπων δεξιοτήτων στα αντικείμενα της Β' φάσης της πειραματικής κατάρτισης του έργου Ecomanagement»

Το βιβλιάριο αυτό συμπληρώνεται για κάθε συμμετέχοντα στις δράσεις και στις κατάρτισεις από τον κατέχοντα τη γνώση, τον εκπαιδευτή και τον συντονιστή, μετά από παρατήρηση των αποδόσεων του. Το βιβλιάριο θα αποδοθεί στους νέους στο τέλος της φάσης της πειραματικής κατάρτισης. Οι δεξιότητες που αναφέρονται στο βιβλιάριο μπορούν να μεταβιβαστούν στον επαγγελματικό τομέα ή σε συλλογικότητες.

Το βιβλιάριο των άτυπων δεξιοτήτων θα χρησιμοποιηθεί από τους εταίρους του έργου ως εργαλείο για την επικύρωση, θα μεταφραστεί στις γλώσσες των εταίρων, θα συμπληρωθεί από τον εκπαιδευτή και θα παραδοθεί στους εκπαιδευόμενους (νέους).

9. Εργαλεία για την υλοποίηση των δράσεων κατάρτισης

Υπάρχουν στο ιντερνέτ πολλά εργαλεία διαθέσιμα για τη δημιουργία βίντεο-σποτ, δηλ. σύντομης βιντεοταινίας με κάποιο σενάριο για την προβολή μιας ιδέας, μιας έννοιας ή ενός θέματος.

Μπορούν να έχουν διάφορες μορφές:

1. Ένα απόσπασμα από βίντεο που έχει ληφθεί με κάμερα: συνεντεύξεις, μαρτυρίες, διαλέξεις....
2. Μια σειρά διαφανειών με ηχητικό σχολιασμό
3. Η καταγραφή μιας δράσης που λαμβάνει χώρα στην οθόνη την ώρα που πέφτουν οι πρώτοι τίτλοι
4. Ένα διαδραστικό βίντεο εμπλουτισμένο με ενσωμάτωση συμπληρωματικών πληροφοριών πάνω στις οποίες μπορεί κανείς να παρέμβει: συμπληρωματικά βίντεο, εικόνες, text, podcasts.....
5. Θέση σε κίνηση κειμένων και σταθερών εικόνων με εφέ κίνησης: γραφή, σχέδιο με το χέρι

Ένα ρεπορτάζ είναι πριν απ'όλα μια ματιά που ρίχνει κανείς πάνω σ'ένα θέμα, μια ιδέα που κατευθύνεται πάνω σ'ένα ζήτημα. Πριν ξεκινήσει η λήψη, είναι σημαντικό να καθοριστεί τι θέλουμε να πούμε, σε ποιόν θέλουμε να το πούμε, τι νόημα θέλουμε να περάσουμε, πάνω σε τι θέλουμε να βάλουμε τον θεατή να σκεφτεί, τι γνώσεις θέλουμε να του προσφέρουμε κ.λπ. Για να μπορέσουν οι νέοι να κάνουν ένα καλό ρεπορτάζ/μαρτυρία, από έναν κατέχοντα την τέχνη, πρέπει πρώτα να επιλέξουν το είδος της έρευνας

- Η μαρτυρία: πρόκειται για μια διήγηση γεγονότων, από αυτούς που συμμετέχουν ή που τα παρακολούθησαν. Αυτό μπορεί επίσης να βασιστεί σε γνώμες που εκφράζονται (π.χ. ρεπορτάζ στο δρόμο). Το κεντρικό στοιχείο σ'αυτό το είδος έρευνας είναι το σύνολο των απόψεων των ερωτώμενων.
- Η περιγραφή των γεγονότων: περιγράφουν την εξέλιξη ενός γεγονότος εντάσσοντας κατά διαστήματα συνεντεύξεις από μάρτυρες και επεξηγήσεις από ειδικούς (π.χ. ο καθαρισμός μιας παραλίας από πετρέλαιο, όπου καθαριστές και επιστήμονες εκφράζουν την άποψή τους). Το κεντρικό στοιχείο αυτού του τύπου έρευνας είναι η ιστορία του γεγονότος.
- Τα πορτραίτα: ρεπορτάζ που αφορά ένα άτομο ή μια ομάδα που περιγράφει τις δραστηριότητές της, εκφράζει γνώμες και συναισθήματα. Το κεντρικό σημείο αυτού του είδους της έρευνας είναι το άτομο ή η ομάδα από την οποία παίρνεται η συνέντευξη.
- Οι αναλύσεις: Πρόκειται για έρευνες που στοχεύουν στο να δώσουν μια εξήγηση, συνοδευόμενη από εικόνες και συνεντεύξεις για ένα γεγονός που εκτυλίσσεται (π.χ. μια εκστρατεία πολιτική όπου ο πολιτικός παρουσιάζει ένα στοιχείο του προγράμματός του και ένας ειδικός αναλύει τη δυνατότητα εφαρμογής του). Το κεντρικό στοιχείο αυτού του τύπου έρευνας είναι ο συλλογισμός.
- Τα αφιερώματα: αυτές οι έρευνες αποτελούν αναλύσεις που συνοδεύονται από εικόνες και συνεντεύξεις, στις οποίες ο δημοσιογράφος υιοθετεί μία θέση και εκφράζει μία κρίση για να εξηγήσει ένα γεγονός (π.χ. τα μέτρα απέλασης κατά των λαθρομεταναστών, σχολιαζόμενα από την αντιπολίτευση και τις αγανακτισμένες συλλογικότητες).
- Το κυρίαρχο στοιχείο απ'αυτό το είδος έρευνας είναι η γνώμη που εκφράζεται από τον δημοσιογράφο μέσα από τις γνώμες που προβάλλει.

Μια καλή έρευνα αποτελείται από απαντήσεις στις ακόλουθες ερωτήσεις:

ΠΟΙΟΣ: Ποιος ερωτάται, ποιος συμμετέχει; → να αναφέρονται τα άτομα που Συμμετέχουν

ΤΙ: Σε τι αναφέρεται η έρευνα, ποιο είναι το σκηνικό;

ΠΟΤΕ: Σε ποια στιγμή λαμβάνει χώρα το γεγονός;

ΓΙΑΤΙ: Ποιο είναι το αντικείμενο της έρευνας, οι ερωτήσεις ή τα διακυβεύματα που τίθενται; Τι επιδιώκεται με την έρευνα;

Η υλοποίηση μιας οπτικοακουστικής παραγωγής περιλαμβάνει 3 φάσεις

- Την προετοιμασία
- Το γύρισμα
- Τη φάση μετά την παραγωγή

Η πρώτη φάση αφορά την προετοιμασία των ακόλουθων στοιχείων:

Περιεχόμενο: Ποια είναι η κατεύθυνση που ακολουθείτε; Η περίληψη της έρευνας σας; Ποιες ερωτήσεις θα θέσετε; Ποια θα είναι τα άτομα που θα ερωτηθούν;

Οργάνωση: Ποιος είναι ο σχεδιασμός της παραγωγής; Ποιος οργανώνει τις συναντήσεις για τις συνεντεύξεις; Ποιος αναλαμβάνει τα πρακτικά των συναντήσεων; Ποιος διαχειρίζεται το έργο; Ποιος διαχειρίζεται τις παραχωρήσεις των διακυβευμάτων; Ποιος συντάσσει τον φάκελο της παραγωγής;

Νομική προετοιμασία: δεν πρέπει να παίρνουμε την έγκριση για τη χρήση των δικαιωμάτων μετά αλλά πάντοτε πριν γίνει η έρευνα. Πρέπει επίσης να τεθεί το θέμα της έγκρισης για την βιντεοσκόπηση.

Προσοχή επίσης στη χρήση μουσικής για να μην χρειάζεται να πληρωθούν δικαιώματα. Είναι από τα βασικά στοιχεία προσοχής.

Εξοπλισμός: Να είναι φορτισμένες οι μπαταρίες. Να λειτουργούν όλα τα μέσα σωστά και να γνωρίζουμε τη χρήση και λειτουργία τους. Να υπάρχει αρκετή μνήμη και αρκετές κασέτες.

Προετοιμασία για το γύρισμα:

Οργάνωση: Οι τεχνικοί εγκαθιστούν τον εξοπλισμό την ώρα που ο δημοσιογράφος προετοιμάζεται με την καλεσμένο για τη συνέντευξη.

Γύρισμα: Πριν ξεκινήσει η εγγραφή πρέπει τα τηλ. να είναι κλειστά. Ο δημοσιογράφος συγκεντρώνεται στη συνέντευξη. Ο λήπτης καδράρει και ελέγχει την οθόνη του. Ο ηχολήπτης ακούει προσεκτικά. Δεν πρέπει να υπάρχουν παρασιτικοί ήχοι ούτε εικόνες.

Μετά το γύρισμα: καταγράφουμε το σωστό όνομα και την ιδιότητα του ατόμου για τους υπότιτλους, καθώς και τα ονόματα των μελών της ομάδας

Συμβουλή: μετά από κάθε λήψη να γίνεται ψηφιοποίηση και να ελέγχεται η ποιότητα της εικόνας. Να μην γίνεται η ψηφιοποίηση στο τέλος για να προλαμβάνονται τα λάθη

Μετά την παραγωγή

Σκοπός του μοντάζ είναι:

- Η επιλογή και οργάνωση των πλάνων. Πρόκειται για φάση-κλειδί διότι στη φάση αυτή θα γίνει η δόμηση και θα δοθεί έννοια στο σύνολο.
- Ντύσιμο (τίτλο, λογότυπο, μουσική,)
- Color balance (εξισορρόπηση των χρωμάτων και της φωτεινότητας): πρέπει να ελέγχονται σταδιακά κατά το γύρισμα.
- Μιξάζ του ήχου: σημαντική φάση ολοκλήρωσης για άνετη ακρόαση

.0 έως 6 ντεσιμπέλ: ζώνη ρεζέρβας

.6 έως 12 ντεσιμπέλ: φωνή

.23 db: περιβάλλοντος

- Επεξεργασία για την εκπομπή στο διαδίκτυο: πρέπει η αρχική λήψη να διατηρηθεί σε αρχείο υψηλής ποιότητας (πρόβλεψη backup)

Πρέπει επίσης να αποφασιστεί ο τρόπος διάχυσης της συνέντευξης

Εν γένει μια βιντεοσκόπηση μπορεί να γίνει σε 4 φάσεις

- Διατύπωση του θέματος και του στόχου του βίντεο
- Επεξεργασία του σεναρίου
- Σύνταξη του ακουστικού κειμένου
- Εγγραφή του κειμένου

Η διαδικασία αρχίζει από την επιλογή του θέματος. Για ένα δίλεπτο σποτ το αντικείμενο πρέπει να είναι πολύ ακριβές. Κανόνας που πρέπει να θυμόμαστε: 1 σποτ =1 ιδέα, πρόκειται για μια σύντομη παρουσίαση. Για την ολοκλήρωση του αντικειμένου, συνιστάται να γίνει μια σημείωση για τον στόχο του τύπου: «μετά την παρακολούθηση αυτού του βίντεο είστε ικανοί να (μαγειρέψετε, χτίσετε.....)».

Για το σενάριο του περιεχομένου καλό είναι να χρησιμοποιείται ένα software παρουσίασης για να γίνει η σύνθεση της διαδικασίας του γυρίσματος. Είναι καλύτερα αντιληπτό οπτικά και επιτρέπει να σκεφτεί κανείς την τοποθέτηση των κειμένων σε σχέση με τις εικόνες (π.χ. παρουσίαση PPT)

Η τρίτη φάση αφορά της σύνταξη του κειμένου που θα εγγραφεί στην εικόνα. Πρόκειται για εκφωνητή (στην περίπτωσή μας ένας από τους νέους) που θα κάνει την παραγωγή του σποτ. Καλό είναι να γίνει ένας πίνακας με 3 κολώνες.

Περιεχόμενο	Διάρκεια	Εικόνα

Κάθε γραμμή αντιστοιχεί στο κείμενο που θα συνοδεύει κάθε εικόνα. Στη δεύτερη κολώνα πρέπει να σημειωθεί η διάρκεια κάθε σχολίου. Αυτό μας επιτρέπει να ελέγχουμε τη διάρκεια των σκηνών, διότι τα δωρεάν εργαλεία για τη δημιουργία των σποτ έχουν περιορισμό 20 δευτερόλεπτα για κάθε σκηνή. Για ένα βίντεο 2 λεπτών πρέπει να ετοιμαστεί κείμενο μιας σελίδας περίπου 300 λέξεων. Το κείμενο πρέπει να διαβαστεί με δυνατή φωνή πολλές φορές για τη σωστή απόδοση ώστε να ηχεί φυσικά. Κατά την εγγραφή πρέπει να υπάρχει άνεση με τις λέξεις και το στυλ.

Για την εγγραφή πρέπει να χρησιμοποιείται ένα μέσο όπως Audacity που είναι σε θέση να δημιουργήσει αρχείο mp3. Η εγγραφή πρέπει να γίνεται όσο το δυνατόν πιο φυσικά, με παύσεις και ρυθμό διαλόγου. Πρέπει να εγγραφεί το σύνολο του κειμένου σε ένα αρχείο.

Για περισσότερες πληροφορίες: <https://www.youtube.com/watch?v=BDLV6PXgLPw>

Μια άλλη δυνατότητα για παραγωγή βίντεο είναι το εργαλείο **Powtoon**. Το Powtoon υπάρχει σε πολλές εκδόσεις εκ των οποίων μια είναι δωρεάν: <https://www.powtoon.com>.

Η δωρεάν έκδοση έχει πολλούς περιορισμούς: διάρκεια μικρότερη των 5 λεπτών, αριθμούς δωρεάν μουσικών κομματιών, διαθέσιμα στυλ πλαισίων χωρίς χρέωση.

Για να συνδεθούμε πρέπει να πατήσουμε το κουμπί login και μπορούμε να συνδεθούμε μέσω λογαριασμού google ή facebook και να δημιουργήσουμε ένα λογαριασμό. Στο dashboard πατάμε στο «δημιουργία νέου βίντεο» και μπορούμε να δημιουργήσουμε ένα βίντεο, είτε ένα υπάρχον μοντέλο, είτε να δημιουργήσουμε εκ του μηδενός.

Αν επιλέξουμε τη δημιουργία με αφετηρία ένα υπάρχον μοντέλο, πατάμε στο μοντέλο στο «edit» και εμφανίζονται εξηγήσεις. Πρέπει να ακολουθήσουμε αυτές τις συμβουλές. Περνάμε τις εικόνες μία μία, κάθε φορά υπάρχει ένα φόντο που μπορεί να μετατραπεί το ίδιο και στα άτομα. Στο τέλος πατάμε στο «exporter» και υπάρχουν πολλές επιλογές για το export του βίντεο.

Μια άλλη έκδοση: <https://www.youtube.com/watch?v=wHRbolO7dQw>

Καλό θα ήταν να υλοποιήσουν το υποστηρικτικό βίντεο οι νέοι. Δηλ. πρώτα να ετοιμαστούν οι εικόνες που θέλουμε να χρησιμοποιήσουμε και μετά να τις μετατρέψουμε σε βίντεο σποτ.

Υπάρχουν στο διαδίκτυο και άλλα εργαλεία που μας επιτρέπουν να κάνουμε παραγωγή εκπαιδευτικού βίντεο: <https://www.moovly.com>

Αυτό το εργαλείο μας δίνει τη δυνατότητα να κάνουμε διαδραστικές παρουσιάσεις σε μερικά λεπτά. Πρέπει να γίνει εγγραφή και να πάμε στην ιστοσελίδα **moovly.com**. Μετά επιλέγουμε την δωρεάν έκδοση του εργαλείου και πατάμε **SIGN UP**, μετά πατάμε **new project**. Για να δημιουργήσουμε το βίντεο χρειάζεται ο τίτλος και η περιγραφή στις ανάλογες κολώνες. Στη συνέχεια επιλέγουμε το είδος του περιεχομένου που θέλουμε να δημιουργήσουμε. Υπάρχουν τρεις επιλογές: ένα βίντεο με κίνηση, μία παρουσίαση ή ένα προωθητικό μήνυμα.

Όταν πατάμε στην επιλογή βίντεο με κίνηση, ανοίγει ένα παράθυρο έκδοσης. Αριστερά προτείνεται ένας μεγάλος αριθμός φωτογραφιών. Μπορούμε επίσης να εισαγάγουμε τα δικά μας σχέδια, εικόνες, ήχους. Υπάρχουν διαθέσιμες πάνω από 700 εικόνες. Μερικές εμπεριέχουν κίνηση. Για προώθηση εικόνας αρκεί να την επιλέξουμε και να την μεταφέρουμε σύροντας. Από εκεί και πέρα μπορούμε να τις στρίψουμε, να τις αλλάξουμε διαστάσεις κ.λ.π. Η κίνηση της εικόνας ενεργοποιείται με πάτημα στο **spin**. Ο χρόνος κίνησης μπορεί να αλλάξει.

Για προσθήκη του κειμένου πατάμε στο αλφάβητο T, άνω δεξιά

<https://www.youtube.com/watch?v=ZilSQgBs3hY>

Τα μέσα εγγραφής στην οθόνη είναι εργαλεία που επιτρέπουν απευθείας σχολιασμό των διαφόρων υποβάθρων (PowerPoint, Prezi, SlideShare κ.λ.π.) ή υλοποίηση υποστηρικτικής πληροφορικής. Θα πρέπει να γίνει επένδυση για ένα καλό μικρόφωνο και ενδεχομένως για μια καλή κάρτα ήχου για να εξασφαλιστεί η ποιότητα των εγγραφών. Δεν είναι μόνο αποτελεσματικά εργαλεία και επιτρέπουν επίσης να δημιουργούμε βίντεο σε μόνο λίγα λεπτά.

- [ShowMe](#) (δωρεάν εφαρμογή iPad)
- [Explain Everything](#) (εφαρμογή iPad, 2,99 \$)
- [Screenr](#) (εφαρμογή web, διάρκειας 5 λεπτών)
- [Screen-o-matic](#) (εφαρμογή Web, διάρκειας 15 λεπτών)
- [Camstudio](#) (ελεύθερο και δωρεάν, Windows)
- [RecordMyDesktop](#) (ελεύθερο και δωρεάν για Linux, περιλαμβάνεται στο Ubuntu)
- [VLCMediaPlayer](#) (Ελεύθερο και δωρεάν, Windows)
- [Camtasia](#) (εμπορικό Mac και PC)
- [Jing](#) (δωρεάν για Mac και PC) : με όριο 5 λεπτά.

Τα διαδραστικά βίντεο είναι τέλεια όταν έχετε ήδη ένα βιντεοκλίπ που επιθυμείτε να το εμπλουτίσετε με διαδραστικά στοιχεία.

Μπορείτε να διευκολύνετε τη διαφοροποιημένη διδασκαλία προσθέτοντας αναλυτικές πληροφορίες όπως εικόνες, πίνακες, κείμενα και συνδέσμους με τα οποία ο θεατής μπορεί να διαδράσει κατά την προβολή του βίντεο.

Μπορούν να συμπεριληφθούν πάζλ που λύνονται από τους εκπαιδευόμενους ανά πάσα στιγμή μέσα στο βίντεο. Με την πρόσθεση ερωτήσεων πολλών επιλογών, να γεμίσουν οι κενοί χώροι, να προστεθούν ερωτήσεις και περιλήψεις.

Η συνολική διαδικασία υπάρχει στο: <https://h5p.org/tutorial-interactive-video>

Το βίντεο δεν αποτελεί όμως το μόνο μέσο για τη δημιουργία κινούμενων εικόνων. Υπάρχουν κι άλλα πιο απλά εργαλεία:

- Το παραδοσιακό **PowerPoint** που μπορεί να δημιουργήσει κινούμενες παρουσιάσεις με μόνο μερικά κλικ.
- Ανάλογο είναι και το λογισμικό **SlideShare** με το οποίο μπορούμε να αποθηκεύσουμε τις παρουσιάσεις στο Internet και να τις κάνουμε δημόσιες.
- Το **Prezi** δίνει τη δυνατότητα δημιουργίας παρουσιάσεων με ενσωμάτωση των εικόνων, του ήχου των βίντεο και των συνδέσμων ανάμεσα σε όλα τα στοιχεία.

Παραρτήματα:

Παράρτημα 1: Δελτίο καταιγισμού ιδεών

Παράρτημα 2: Δελτίο αυτό-αξιολόγησης

Παράρτημα 3: Βιβλιάριο άτυπων δεξιοτήτων

Παράρτημα 2

Έργο Ecomanagement:

Δελτίο αυτοαξιολόγησης

Όνομα του εταίρου του έργου			
Ημερομηνία συνάντησης			
	Υπάρχει στην περιοχή	Δεν υπάρχει στην περιοχή	Ανάγκη του τόπου ΝΑΙ/ΟΧΙ
Παραγωγικές τέχνες			
Κατασκευή/αναστήλωση με πέτρα (ξερολιθιά)			
Κατασκευή/αναστήλωση με ξύλο			
Μελισσοκομία			
Εμβολιασμός			
Κτηνοτροφία			
Φαρμακευτικά βότανα			
Τοπική κουζίνα			
Προστασία της φύσης			
Παλιές γνώσεις σε ψηφιακή μορφή			
Δράσεις			
Συστηματοποίηση των γνώσεων			
Καταγραφή			
Κινητοποίηση			
Ευαισθητοποίηση			
Εκμάθηση			
(Ανά) παραγωγή			
Επικοινωνία			
Παιδαγωγικές μέθοδοι			
Ημερίδα ευαισθητοποίησης			
Σαββατοκύριακο του πολίτη			
Εργοτάξιο			
Δημιουργικά εργαστήρια			
Επανειδίκευση			
Συνεργασίες/Μέσα			
Καινοτομίες			

Παράρτημα 3

Έργο Erasmus+ Στρατηγικές συμπράξεις επιμόρφωσης ενηλίκων

Eco-management: «Γνώσεις του χθες τεχνογνωσία του αύριο»

Βιβλιάριο άτυπων δεξιοτήτων στα αντικείμενα της Β΄ φάσης της πειραματικής κατάρτισης του έργου Eco-management

Εκδόθηκε την.....

Το έργο υλοποιήθηκε με τη στήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για το περιεχόμενο του κειμένου την ευθύνη φέρει αποκλειστικά ο συντάκτης του, και δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να θεωρηθεί ότι αντικατοπτρίζει τη θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης N° 2017-1-FR01-KA204-037222

Στο πλαίσιο του έργου Eco-management (Ο/Η Ονοματεπώνυμο του συμμετέχοντος) πιστοποιήθηκε στις ακόλουθες άτυπες δεξιότητες. Οι δεξιότητες αυτές μπορούν να μεταφερθούν στον επαγγελματικό τομέα διότι είναι περιζήτητες στην αγορά εργασίας και επομένως και από τις επιχειρήσεις.

1- Γενικά δεδομένα	
Φορέας που οργάνωσε την μετάδοση της γνώσης από γενιά σε γενιά στο πλαίσιο του έργου Eco-management	Όνομα/διεύθυνση/αρ.τηλ./διεύθυνση mail/ιστοσελίδα/σφραγίδα
Σύστημα πιστοποίησης <i>Στο παρόν βιβλιάριο κάθε άτυπη δεξιότητα έχει εφαρμοστεί και ο πιστοποιών θα πρέπει να επιβεβαιώσει τις αποκτηθείσες δεξιότητες από τον συμμετέχοντα στην πιλοτική κατάρτιση</i>	Οι αποκτηθείσες δεξιότητες επικυρώνονται από τον πιστοποιούντα

2- Τρόπος πρόσβασης στο βιβλιάριο	
Περιγραφή της κατάρτισης που παρακολούθησε ο συμμετέχων	
Αρ. Μαθημάτων που παρακολούθησε	
Συνολικός αριθμός ωρών της κατάρτισης	

3- Άτυπες δεξιότητες που αποκτήθηκαν κατά την μεταβίβαση της γνώσης από γενιά σε γενιά στο πλαίσιο του έργου Eco-management
• Επικοινωνία, • Ομαδική εργασία, • Λήψη αποφάσεων, • Επίλυση προβλημάτων, • Σχεδιασμός και οργάνωση, • Δεξιότητες σχετικές με τις νέες τεχνολογίες, • Πολλαπλά καθήκοντα, • Κριτική σκέψη, • Ενεργή ακρόαση, • Ηθική, • Δημιουργικότητα, • Κοινωνικές δεξιότητες και ενεργοποίηση ως πολίτη.

4- Αντικείμενα των δεξιοτήτων κατά την κατάρτιση

Το παρόν βιβλιário κοινωνικών δεξιοτήτων που αποκτήθηκαν στο πλαίσιο των μαθημάτων μεταφοράς της γνώσης από γενιά σε γενιά, στο πλαίσιο του έργου Eco-management αφορά τις ακόλουθες δεξιότητες:

- **Επικοινωνία:** Ικανότητα ανάπτυξης σχέσης με κάποιον μεταβίβασης ενός μηνύματος ανάλογα με το άτομο με το οποίο συνδιαλέγεται κάποιος και τις συνθήκες.
- **Ομαδική εργασία:** Ικανότητα δράσης, συνεργασίας και συνδιαλλαγής με τον άλλον, προκειμένου να επιτευχθούν οι κοινοί στόχοι .
- **Λήψη αποφάσεων:** Ικανότητα λήψης λογικών και στοιχειοθετημένων αποφάσεων, την κατάλληλη στιγμή με βάση την ανάλυση και προηγηθείσες παρατηρήσεις.
- **Επίλυση προβλημάτων:** Επίλυση/ικανότητα εντοπισμού των αιτίων των προβλημάτων και επιλογή της λύσης μεταξύ των πολλών προσπαθειών με προσοχή ώστε η απόφαση να εφαρμοστεί εγκαίρως και με αποτελεσματικότητα.
- **Σχεδιασμός και οργάνωση:** Ικανότητα σχεδιασμού και προγραμματισμού ως προς τα σημεία-κλειδιά της αναληφθείσας διαχείρισης που προϋποθέτει την οργάνωση των πόρων που αφορούν τον χώρο, τον χρόνο και τις ευκαιρίες.
- **Δεξιότητες σχετικές με τις νέες τεχνολογίες:** Ικανότητα χρήσης των τεχνολογιών της πληροφορικής και της επικοινωνίας για τη διάδοση της πληροφόρησης, την ενημέρωση και την παραγωγή υλικού (π.χ. μικρές βιντεοταινίες που θα δοκιμαστούν στην Β' φάση του πειραματισμού)
- **Πολλαπλά καθήκοντα:** Ικανότητα ανταπόκρισης σε διάφορα καθήκοντα, ακόμη κι αν δεν είναι παρόμοια μεταξύ τους, με την απαιτούμενη ποιότητα.
- **Κριτική σκέψη:** Ικανότητα έκφρασης και κατανόησης των εννοιών, των ιδεών και των φιλοσοφιών που έχουν σχέση με τη δραστηριότητα, την επαγγελματική ή την τεχνική πρακτική του ατόμου και που μπορεί να το εμπλουτίσουν.
- **Ενεργή ακρόαση:** Ικανότητα ακρόασης των άλλων με προσοχή και σεβασμό, αφιερώνοντας χρόνο και υιοθετώντας μια στάση δεκτική.
- **Ηθική:** Ικανότητα και βούληση να πραγματοποιηθεί η δραστηριότητα (εργασία) με σεβασμό των αρχών και των ηθικών αξιών που διέπουν το αντικείμενο της εργασίας στο επάγγελμα.
- **Δημιουργικότητα:** Ικανότητα ανάπτυξης νέων προσεγγίσεων και δημιουργικών απαντήσεων στις καταστάσεις που το απαιτούν στο πλαίσιο μιας συνθήκης ή της εργασίας.
- **Κοινωνικές δεξιότητες και ενεργοποίηση ως πολίτη:** Ικανότητα κατανόησης της κοινωνικής πραγματικότητας στην οποία ζούμε, συνεργασίας, συνύπαρξης και δράσης ως ενεργό δημοκρατικό πολίτη σε μια πολυπολιτισμική κοινωνία, και με πρόθεση συνεισφοράς στη βελτίωσή της.

Επικοινωνία

Είναι ικανός να κατανοεί και να γίνεται κατανοητός/ή:

- Γνωρίζει να αποκωδικοποιεί μήνυμα.
- Γνωρίζει να εκφράζεται κατανοητά.
- Γνωρίζει να αυτοπαρουσιάζεται.

Ομαδική εργασία

Είναι ικανός/ή να εργάζεται ομαδικά:

- Γνωρίζει να συνεισφέρει ενεργά στην ομαδική εργασία.
- Σέβεται τα ωράρια και τους ρυθμούς εργασίας.
- Γνωρίζει να υλοποιεί δράσεις υπολογίζοντας τις επιπτώσεις στην ομάδα.
- Λαμβάνει υπόψη τις διάφορες απόψεις.

Λήψη αποφάσεων

Είναι ικανός/ή να λάβει αποφάσεις με βάση μια λογική ανάλυση των εναλλακτικών επιλογών:

- Γνωρίζει να λαμβάνει τις κατάλληλες αποφάσεις.
- Γνωρίζει να λαμβάνει αποφάσεις που βασίζονται σε στοιχεία (εξετάζονται πολλές συνιστώσες και σημαντικά δεδομένα).
- Ανταποκρίνεται θετικά στις απαιτήσεις των αποφάσεων.
- Γνωρίζει να τεκμηριώνει τα στοιχεία που αφορούν τις αποφάσεις για να τις υποστηρίξει.
- Παίρνει αποφάσεις που δίνουν υπεραξία στην εργασία.

Επίλυση προβλημάτων

Είναι ικανός/ή να επιλύσει τις διάφορες προκλήσεις που εμφανίζονται κατά την εργασία:

- Ανταποκρίνεται σε καταστάσεις ή σε προβλήματα.
- Γνωρίζει να δομεί τις λογικές προσεγγίσεις σε δύσκολες και πολύπλοκες καταστάσεις.
- Εντοπίζει εύστοχα τις βαθιές αιτίες των προβλημάτων και όχι τα συμπτώματα.
- Προτείνει αποτελεσματικές και εύστοχες λύσεις για την αντιμετώπιση των προβλημάτων.

Είναι ικανός/ή να σχεδιάσει/προγραμματίσει την εργασία με βάση τις εμπλεκόμενες πηγές:

- Γνωρίζει να σχεδιάζει και να οργανώνει την εργασία/καθήκοντά του, χωρίς να παραλείπει τα σημαντικά σημεία ελέγχου.
- Γνωρίζει να σχεδιάζει/οργανώνει σύμφωνα με τις υπάρχουσες προδιαγραφές.
- Γνωρίζει στο σχεδιασμό και στην οργάνωση των καθηκόντων του με αποτελεσματικότητα, δίνοντας έμφαση στην κατάλληλη χρήση των πηγών/υλικών.

Δεξιότητες σχετικές με τις νέες τεχνολογίες

Είναι σε θέση να χρησιμοποιεί τις τεχνολογίες της πληροφορικής και της επικοινωνίας:

- Μπορεί να επικοινωνήσει με το τηλέφωνο, mail, SMS.
- Μπορεί να χρησιμοποιήσει μια ιστοσελίδα.
- Γνωρίζει να χρησιμοποιεί και να διαχειρίζεται τα ηλεκτρονικά μηνύματα.
- Γνωρίζει τη λειτουργία του Power Point.
- Μπορεί να κάνει ηχητικές και βιντεοσκοπικές καταγραφές.
- Είναι σε θέση να εντάξει δραστηριότητες σε βίντεο.
- Είναι σε θέση να εκδώσει ένα βίντεο σποτ.

Πολλαπλά καθήκοντα

Έχει την ικανότητα να υλοποιεί διάφορα καθήκοντα με αποτελεσματικότητα και με την απαιτούμενη ποιότητα:

- Μπορεί να έχει δεξιότητα σε διάφορα καθήκοντα διαφορετικά μεταξύ τους.
- Μπορεί να υλοποιεί διάφορες εργασίες σύμφωνα με τις ποιοτικές προδιαγραφές για την κάθε μία.
- Μπορεί να εφαρμόσει τις διάφορες μεθόδους και διαδικασίες με άνεση.
- Μπορεί να υιοθετήσει μια θετική και διαθέσιμη στάση για να υλοποιήσει τα καθήκοντά του.
- Είναι σε θέση ετοιμότητας για τις αλλαγές της ρουτίνας.

Κριτική σκέψη

Είναι σε θέση να διατυπώσει και να κατανοήσει τις έννοιες, τις ιδέες και τις φιλοσοφίες σε σχέση με τη δραστηριότητά του:

- Μπορεί να κάνει συλλογισμούς πάνω στις έννοιες.
- Είναι σε θέση να υποστηρίξει έναν καίριο τομέα που αντικατοπτρίζεται μέσα από καθαρές δηλώσεις.
- Είναι σε θέση να συνεισφέρει με αφετηρία τις έννοιες με θεωρητική υποστήριξη.
- Είναι ικανός/ή να προτείνει μια ενδιαφέρουσα προσέγγιση ως προς τις ιδέες.
- Έχει την ικανότητα να παράξει θεωρητικούς συσχετισμούς και να τους προσαρμόσει στην πρακτική ή την εφαρμοστική τεχνική.

Έχει την ικανότητα ακρόασης των άλλων με προσοχή και σεβασμό:	
- Διαθέτει τον απαιτούμενο χρόνο για να ακούσει τους άλλους.	
- Έχει την ικανότητα να αφήνει τον συνομιλητή να ομιλεί και να τον διακόπτει μόνο την κατάλληλη στιγμή.	
- Έχει την ικανότητα να δημιουργεί χώρους επικοινωνίας με τους άλλους δίνοντας την απαραίτητη προσοχή στους συνομιλητές.	
- Είναι προσεκτικός/προσεκτική ή συναισθάνεται τη συναισθηματική κατάσταση των ανθρώπων που ακούει.	

Ηθική	
Έχει την ικανότητα και βούληση να πραγματοποιεί τη δραστηριότητα (εργασία) με σεβασμό των αρχών και των ηθικών αξιών:	
- Γνωρίζει να συμπεριφέρεται σύμφωνα με τις κοινές επιταγές και αξίες και με σεβασμό προς τις κατευθυντήριες γραμμές της εργασίας του.	
- Γνωρίζει να σέβεται τις κατευθυντήριες γραμμές, τα καλά ήθη και τις ηθικές αξίες ώστε να εξασφαλίζει τις καλές σχέσεις.	
- Γνωρίζει να ζητά συμβουλές και βοήθεια όταν βρίσκεται σε κατάσταση σύγκρουσης σ'ότι αφορά τις σχέσεις και τις αξίες με τις απαιτήσεις των καθηκόντων.	

Δημιουργικότητα	
Έχει την ικανότητα ανάπτυξης νέων προσεγγίσεων και δημιουργικών απαντήσεων:	
- Είναι σε θέση να προτείνει νέες ιδέες που σπάνε τα κατεστημένα.	
- Είναι σε θέση με σχεδόν σταθερό ρυθμό να προσεγγίζει τα προβλήματα με νέους τρόπους.	
- Έχει την ικανότητα να προτείνει νέες μεθόδους και διαδικασίες απορρίπτοντας τα προηγούμενα κατεστημένα.	
- Είναι σε θέση να εντοπίζει πιο απλά και πιο λειτουργικά μέσα για να βελτιώνει το αποτέλεσμα της εργασίας του.	

Κοινωνικές δεξιότητες και ενεργοποίηση ως πολίτη

Έχει την ικανότητα κατανόησης της κοινωνίας, συνύπαρξης και δράσης ως ενεργός δημοκρατικός πολίτης:

- Είναι σε θέση να συνειδητοποιήσει την ύπαρξη διαφόρων προοπτικών για την ανάλυση της πραγματικότητας.	
- Είναι σε θέση να μπει στη θέση του άλλου και να κατανοήσει την άποψή του ακόμη κι αν είναι διαφορετική από τη δική του.	
- Είναι σε θέση να διαχειριστεί τις κοινωνικές δεξιότητες και να επιλύσει τις συγκρούσεις με δημιουργικό τρόπο.	
- Είναι σε θέση να κατανοήσει και να εφαρμόσει τις αξίες των δημοκρατικών κοινωνιών: δημοκρατία στην κοινωνία των πολιτών.	
- Είναι σε θέση να αναπτύξει διάλογο και διαπραγμάτευση για να επιτύχει συμφωνίες που θα επιτρέψουν την επίλυση των συγκρούσεων.	

